

การออกแบบหนังสือภาพนิทานเกี่ยวกับการสูญเสียสัตว์เลี้ยงในวัยเด็ก

CHILDREN BOOK DESIGN FOR COPING WITH LOSS OF PET

ศิลปินพจน์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปะ ภาควิชาศิลปะ

คณะสถาปัตยกรรม ศิลปะ และการออกแบบ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2566

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรม ศิลปะ และการออกแบบ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองศิลปนิพนธ์

หัวข้อศิลปนิพนธ์ การออกแบบหนังสือภาพนิทานเกี่ยวกับการสูญเสียสัตว์เลี้ยงในวัยเด็ก
CHILDREN BOOK DESIGN FOR COPING WITH LOSS OF PET

นักศึกษา จิรัชฎีพร นาคสุทธิ

รหัสประจำตัว 63020246

ปริญญา ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชา นิเทศศิลป์

พ.ศ. 2566

อาจารย์ที่ปรึกษา วรพล ยวงเงิน

(วรพล ยวงเงิน)

อาจารย์ที่ปรึกษา

วันที่..... 28เดือน..... พ.ศ. 2567

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปนิพนธ์	การออกแบบหนังสือภาพนิทานเกี่ยวกับการสูญเสียสัตว์เลี้ยงในวัยเด็ก
นักศึกษา	จิรัฐพร นาคสุทธิ
รหัสประจำตัว	63020246
ปริญญา	ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา	นิเทศศิลป์
พ.ศ.	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	วรพล ยวงเงิน

บทคัดย่อ

การให้ลูกมีสัตว์เลี้ยงเป็นวิธีที่ดีที่จะทำให้เด็กได้เรียนรู้ที่จะมอบความรัก มีความรับผิดชอบ รู้จักการสังเกต รวมถึงด้านอื่น ๆ เป็นอย่างดี แต่เมื่อการสูญเสียได้มาถึง ผู้ปกครองส่วนมากมักจะไม่รู้วิธีการปลอบประโลมเด็ก บ้างก็ใช้วิธีที่ผิดหรือไม่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้เด็กนั้นไม่ได้รับความเข้าใจเรื่องการสูญเสียและการเยียวยาจิตใจที่เหมาะสม และอาจส่งผลกระทบต่อตัวเขาได้ในอนาคต

ผู้วิจัยจึงจัดการออกแบบหนังสือภาพนิทานเกี่ยวกับการสูญเสียสัตว์เลี้ยงในวัยเด็กขึ้นมา โดยผลงานทั้งหมดประกอบไปด้วย ทำหนังสือภาพนิทานสำหรับเด็กซึ่งสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการสูญเสียและความตายของสัตว์เลี้ยง ขนาด 10x10 นิ้ว 32 หน้า จำนวน 1 เล่ม ปกแข็ง, โปสเตอร์สำหรับประชาสัมพันธ์หนังสือนิทาน และสื่อประชาสัมพันธ์อื่น ๆ เช่น กระเป๋าผ้าแคนวาส ผ้าเช็ดหน้า พวงกุญแจหมอน เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจที่ถูกต้องและมีทัศนคติต่อความตายที่เปลี่ยนไป รวมถึงเป็นการช่วยเหลือให้ผู้ปกครองเข้าใจความรู้สึกของเด็ก สามารถอธิบาย และรับมือเมื่อเด็กเผชิญกับการสูญเสียได้ผ่านหนังสือนิทานเล่มนี้

กิตติกรรมประกาศ

ศิลปินป็นนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ดีเพราะได้ได้รับความอนุเคราะห์และการสนับสนุนอย่างดีจากอาจารย์ที่ปรึกษา อ.วรพล ยวงเงิน ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนชี้แนะถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ผู้วิจัยได้นำไปแก้ไขและปรับปรุงให้ผลงานออกมาได้ดียิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบศิลปินป็นนี้ที่ให้คำแนะนำและแนวทางในการพัฒนาผลงานให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณอาจารย์: คณะสถาปัตยกรรม ศิลปะ และการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ได้สั่งสอนวิชาความรู้และมอบประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดระยะเวลา 4 ปี เพื่อให้ผู้วิจัยได้นำความรู้ทั้งหมดมาทำศิลปินป็นนี้ในครั้งนี้

ขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัย คุณพ่ คุณแม่ และน้องชาย ที่สนับสนุนทั้งด้านค่าใช้จ่าย กำลังใจดี ๆ และอาหารแสนอร่อยในทุกมื้อ ขอขอบคุณคุณโบและเบนโตะ สุนัขของผู้วิจัยซึ่งเป็นแรงบันดาลใจในการจัดทำผลงานชิ้นนี้

ขอขอบคุณนักจิตวิทยาเด็กทุกคน ทั้งที่ผู้วิจัยได้สอบถามไปในช่องทางต่าง ๆ และเดินทางไปพบด้วยตนเอง ที่ให้การช่วยเหลือ แนะนำ และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ

ขอขอบคุณเพื่อนสนิทในกลุ่มทุกคน มินนี่ วิบ มายด์ พลอย ภัส ที่คอยสนับสนุน ผลักดันทุกความคิดของผู้วิจัยให้มีความเป็นไปได้และให้การช่วยเหลือตลอดจนผลงานชิ้นนี้ออกมาสำเร็จลุล่วง รวมถึงเพื่อน ๆ นิเทศศิลป์รุ่น 38 ทุกคนที่ช่วยรักษาสุขภาพจิตใจของกันและกันไม่ให้ห่อเหี่ยว

ขอขอบคุณพี่เอมที่เข้ามาเป็นเรื่องราวดี ๆ ในช่วงเวลาที่ชีวิตกำลังยุ่งเหยิง

ขอขอบคุณคุณ MONARICA วิทูรเบอรคอนโปรด ที่เป็นที่พักพิงในวันที่หัวใจอ่อนล้า คอยให้กำลังใจ และเฝ้าดูความสำเร็จมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณตนเองที่พยายามอย่างหนัก ไม่ยอมท้อต่ออุปสรรคใด ๆ ที่ผ่านเข้ามา แม้จะมีบางครั้งที่รู้สึกไขว่ขวายจนมองไม่เห็นปลายทางของการเดินทางในครั้งนี้ แต่ก็สามารถก้าวข้ามผ่านมันมาได้ และผลงานที่ออกมาก็ดีสมดังมาตรฐานที่ตนเองได้ตั้งเอาไว้ถึงไม่รู้สึกรอคอยสักครั้งที่ได้จัดทำผลงานชิ้นนี้ขึ้นมา

จิรัฐิพร นาคสุทธิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	I
กิตติกรรมประกาศ.....	II
สารบัญ.....	III
สารบัญตาราง	V
สารบัญรูปภาพ	VI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 ขอบเขตของงาน	3
1.4 ข้อจำกัด.....	3
1.5 ขั้นตอนของการดำเนินงาน	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก	5
2.2 บทบาทของหนังสือมีความสำคัญสำหรับเด็กอย่างไร.....	5
2.3 ภาพประกอบสำคัญต่อหนังสือสำหรับเด็กอย่างไร.....	7
2.4 ประโยชน์ของการให้ลูกมีสัตว์เลี้ยง	7
2.5 เด็กและความตาย	10
2.6 การพลัดพรากและความตายในวรรณกรรมสำหรับเด็ก	12
2.7 วิธีอธิบายเด็ก เมื่อความสุขเสียได้มาถึง.....	15
บทที่ 3 ข้อมูลทางด้านการออกแบบ	17
3.1 การออกแบบและองค์ประกอบของหนังสือนิทานเด็ก.....	17
3.2 ลักษณะของภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก	18
3.3 เทคนิคและสื่อที่เหมาะสมกับหนังสือนิทานสำหรับเด็ก	20
บทที่ 4 วิธีการดำเนินงาน.....	25
4.1 กลุ่มเป้าหมาย	25
4.2 วิธีการเก็บข้อมูล	25
4.3 ขอบเขตของเนื้อหา.....	25
4.4 ขอบเขตของชิ้นงาน	26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 แนวทางการออกแบบ	26
บทที่ 5 การดำเนินการออกแบบ	29
5.1 การพัฒนาโลโก้	29
5.2 การออกแบบตัวละคร	30
5.3 การออกแบบภาพประกอบ	34
5.4 การออกแบบหน้าปก	37
บทที่ 6 ผลงานสำเร็จ.....	39
6.1 ภาพประกอบภายในเล่ม	39
6.2 โปสเตอร์	45
6.3 กระเป๋าผ้าแคนวาส	46
6.4 ผ้าเช็ดหน้า	46
6.5 พวงกุญแจหมอน.....	47
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	48
7.1 บทสรุป	48
7.2 ปัญหาและข้อจำกัด.....	48
7.3 ข้อเสนอแนะ	48
บรรณานุกรม.....	49
ประวัติผู้เขียน.....	51

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

ตารางที่ 1.1 มโนทัศน์ความตายของเด็กโดยแบ่งตามช่วงอายุ 11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 2.1 เซลล์สมอง (Neuron) และการเชื่อมต่อของเซลล์สมอง (Synapses).....	6
ภาพที่ 2.2 การพัฒนาการทางจิตสังคมของมนุษย์ 8 ขั้นตอน.....	8
ภาพที่ 2.3 พัฒนาการทางอารมณ์ 6 ชั้น.....	10
ภาพที่ 2.4 พบกันวันคิดถึง โดย คิคุตะ มารีโกะ.....	13
ภาพที่ 2.5 มัตเตียบักปู โดย โรแบร์โต ปิอุมีนี.....	14
ภาพที่ 2.6 วันที่ยาไม่ได้ยืนอยู่ตรงหน้าต่าง โดย อาคิม เบริกเกอร์.....	14
ภาพที่ 3.1 ตัวอย่างรูปแบบเหมือนจริง (Realistic form) เรื่องเด็กเลี้ยงแกะ สำนักพิมพ์ห้องเรียน.....	19
ภาพที่ 3.2 ตัวอย่างรูปแบบเหนือจริง (Surrealistic form) เรื่องสุดสาคร สำนักพิมพ์ห้องเรียน.....	19
ภาพที่ 3.3 ตัวอย่างงานภาพประกอบสีน้ำ เรื่อง Little Five Ducks โดย Carol Newsom.....	21
ภาพที่ 3.5 ตัวอย่างงานภาพประกอบดินสอสี เรื่อง Mysteries of Clouds โดย Oksana Drachkovska.....	22
ภาพที่ 3.6 ตัวอย่างงานภาพประกอบการปะติดและสื่อผสม เรื่อง Jennis's Hat โดย Ezra Jack Keats.....	22
ภาพที่ 3.7 ตัวอย่างงานภาพประกอบคอมพิวเตอร์เรื่อง Pebbles and the Biggest Number Hat ภาพประกอบโดย Laura Watson.....	23
ภาพที่ 3.7 ตัวอย่างงานภาพประกอบเทคนิค Etching และ Aquatint เรื่อง When It Comes โดย สรรประภา วุฒิวร.....	23
ภาพที่ 4.1 แนวทางการออกแบบที่ 1.....	26
ภาพที่ 4.2 แนวทางการออกแบบที่ 2.....	27
ภาพที่ 4.3 แนวทางการออกแบบที่ 3.....	28
ภาพที่ 5.1 แบบร่างโลโก้.....	29
ภาพที่ 5.2 การพัฒนาโลโก้.....	29
ภาพที่ 5.4 ภาพร่างตัวละครน้องกุกโก่.....	30
ภาพที่ 5.5 ภาพสำเร็จตัวละครน้องกุกโก่.....	31
ภาพที่ 5.6 ภาพร่างตัวละครเจ้าก๊อกแก๊ก.....	31
ภาพที่ 5.7 ภาพสำเร็จตัวละครเจ้าก๊อกแก๊ก.....	32
ภาพที่ 5.8 ภาพร่างตัวละครผู้นำทาง.....	32
ภาพที่ 5.9 ภาพสำเร็จตัวละครผู้นำทาง.....	33
ภาพที่ 5.10 ภาพร่างตัวละครวิญญูณเด็กหญิง.....	33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.11 ภาพสำเร็จตัวละครวิญญาณเด็กหญิง.....	33
ภาพที่ 5.12 ภาพร่างตัวละครคุณพ่อของคุณแม่.....	34
ภาพที่ 5.13 ภาพสำเร็จตัวละครคุณพ่อของคุณแม่.....	34
ภาพที่ 5.14 ภาพร่างภาพประกอบภายในเล่ม.....	35
ภาพที่ 5.15 ภาพร่างภาพประกอบภายในเล่มแบบกำหนดสีคร่าว ๆ.....	35
ภาพที่ 5.16 ภาพร่างภาพประกอบภายในเล่มอย่างละเอียด.....	36
ภาพที่ 5.17 ภาพสำเร็จภาพประกอบภายในเล่ม.....	36
ภาพที่ 5.18 ภาพร่างหน้าปก.....	37
ภาพที่ 5.19 ภาพร่างหน้าปกแบบมีโลโก้.....	37
ภาพที่ 5.20 ภาพสำเร็จหน้าปก.....	38
ภาพที่ 6.1 ปกหน้าและปกหลัง ดินแดนสุดท้าย.....	39
ภาพที่ 6.2 หน้า 1 ดินแดนสุดท้าย.....	39
ภาพที่ 6.3 หน้า 2-3 ดินแดนสุดท้าย.....	40
ภาพที่ 6.4 หน้า 4-5 ดินแดนสุดท้าย.....	40
ภาพที่ 6.5 หน้า 6-7 ดินแดนสุดท้าย.....	40
ภาพที่ 6.6 หน้า 8-9 ดินแดนสุดท้าย.....	41
ภาพที่ 6.7 หน้า 10-11 ดินแดนสุดท้าย.....	41
ภาพที่ 6.8 หน้า 12-13 ดินแดนสุดท้าย.....	41
ภาพที่ 6.9 หน้า 14-15 ดินแดนสุดท้าย.....	42
ภาพที่ 6.10 หน้า 16-17 ดินแดนสุดท้าย.....	42
ภาพที่ 6.11 หน้า 18-19 ดินแดนสุดท้าย.....	42
ภาพที่ 6.12 หน้า 20-21 ดินแดนสุดท้าย.....	43
ภาพที่ 6.13 หน้า 22-23 ดินแดนสุดท้าย.....	43
ภาพที่ 6.14 หน้า 24-25 ดินแดนสุดท้าย.....	43
ภาพที่ 6.15 หน้า 26-27 ดินแดนสุดท้าย.....	44
ภาพที่ 6.16 หน้า 28-29 ดินแดนสุดท้าย.....	44
ภาพที่ 6.17 หน้า 30-31 ดินแดนสุดท้าย.....	44
ภาพที่ 6.18 หน้า 32-33 ดินแดนสุดท้าย.....	45
ภาพที่ 6.19 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ ดินแดนสุดท้าย.....	45
ภาพที่ 6.20 กระเป๋าผ้าแคนวาส.....	46
ภาพที่ 6.21 ผ้าเช็ดหน้า.....	46
ภาพที่ 6.22 พวงกุญแจหมอน.....	47

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเลี้ยงสัตว์ของมนุษย์มีประวัติศาสตร์มาอย่างช้านาน เชื่อว่าปรากฏขึ้นในยุคหินกลางหรือเมื่อ 9,000 ปีก่อนคริสตกาล โดยช่วงแรกนิยมเลี้ยงไว้เพื่อใช้แรงงานหรือเพื่อเป็นแหล่งอาหาร และในเวลาต่อมาจึงเริ่มมีแบบแผนการเลี้ยงในครัวเรือนอย่างชัดเจนขึ้น Sándor Bökönyi นักโบราณคดีชาวฮังการี จึงได้ให้ความหมายกับสัตว์เลี้ยงว่าเป็นสัตว์ที่ถูกมนุษย์จับมาทำให้เกิดความเชื่อ ซึ่งหมายถึงการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างคนและสัตว์: สัตว์จึงมีบทบาทเปรียบเสมือนสมาชิกในครอบครัวนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (ดร.นฤพนธ: ดทงวิเศษ, 2567) และจากข้อมูลสถิติของสมาคมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สัตว์เลี้ยงไทย และกรมปศุสัตว์โคกระบือไทย ในปี 2563 ประเทศไทยมีจำนวนสัตว์เลี้ยงทั้งหมดประมาณ 15 ล้านตัว โดยจำนวนสุนัขประมาณ 9 ล้านตัว เพิ่มจากปี 2562 ที่มีทั้งหมดประมาณ 2 ล้านตัว และจำนวนแมวประมาณ 3 ล้านตัว เพิ่มจากปี 2019 ที่มีทั้งหมดประมาณ 8 แสนตัว (จารุจรย: ลากพานิช, 2565) นั่นแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่เองก็มีโอกาสไม่น้อยเลยที่ได้ใกล้ชิดกับสัตว์เลี้ยง

ในปัจจุบันมีงานวิจัยหลายแห่งทั่วโลกออกมาเปิดเผยว่า การเลี้ยงสัตว์ให้ประโยชน์แก่คนเลี้ยงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะในวัยเด็กที่เติบโตขึ้นมาพร้อมกับสัตว์เลี้ยงในบ้าน จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาในด้านสังคมและอารมณ์ได้ดี เรียนรู้ถึงการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การรับผิดชอบและการแก้ไขปัญหาในการดูแลสมาชิกที่มีความต้องการต่างจากตัวเอง รู้ถึงการมอบความรัก ความอ่อนโยน และเข้าใจเรื่องสังขธรรมชีวิตเมื่อการสูญเสียของสัตว์เลี้ยงได้มาถึง (แสงเดือน ยอดอัญมณีวงศ์; 2560)

การสูญเสียนับเป็นประสบการณ์ที่ทุกคนจะต้องประสบพบเจอได้ทุกระยะเวลาของชีวิต ทำให้เกิดความโศกเศร้าลักษณะการแสดงออกและปฏิกิริยาตอบสนองต่อการสูญเสียของแต่ละบุคคลนั้นจะมีการตอบสนองที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น ความผูกพันต่อผู้สูญเสีย ลักษณะการเสียชีวิต ประสบการณ์ต่อความสูญเสียในอดีต วัฒนธรรม ศาสนา รวมไปถึงเพศ หรืออายุ แต่แต่ละบุคคลจะแสดงออกมามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น (ศรีนรัตน์ วัฒนธรรนนท; 2560)

โดยเด็กในวัย 6-9 ปีซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้ เป็นวัยที่กำลังออกสู่โลกกว้างและเริ่มเรียนรู้ทักษะชีวิตเมื่อต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม สมองดทนความคิด ความรู้สึก และสติปัญญากำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้แสดงอารมณ์ได้หลากหลาย สามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นเหตุและผล รวมถึงความรู้สึกของผู้อื่นได้ แต่ไม่เข้าใจได้ดีเท่ากับผู้ใหญ่ (BrianFit Studio, 2563) ช่วงเวลาที่เด็กเติบโตอาจเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พบเจอกับการสูญเสีย ไม่ว่าจะเป็ญญาติผู้ใหญ่เสียชีวิต หรือแม้กระทั่งสัตว์เลี้ยงตาย ในวัยนี้เข้าใจถึงสาเหตุของการตายผสมกับความคิดเชิงจินตนาการ Maria Nagy นักจิตวิทยาคนแรกที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับมโนทัศน์ความตายในเด็กได้อธิบายไว้ว่า เด็กในชดววัยนี้จะให้ความหมายของความตายวฒปนสิ่งน่ากลัว เป็นเหมือนความเจ็บที่ทําให้ตกใจกลัวและเป็นทุกข์ เป็นผีหรือปีศาจที่จะนำตัวเราไป ความเชื่อเหล่านี้เด็กสามารถเรียนรูจากปฏิกิริยาของบุคคลใกล้ชิดหรือผู้ใหญ่ตอความตาย เช่น ทําให้เด็กรับรู้หรือพยายามปกปิดความตายจากเด็ก จากสื่อต่างๆ ที่ให้แง่มุมของความตายแตกต่างกัน ความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายตามคำสอนของศาสนา หรือประสบการณ์เผชิญกับการสูญเสียครั้งผดๆ มา เด็กวัยนี้เมื่อพบเจอกับการสูญเสียซึ่งมีผลกระทบตอความรู้สึกและการปรับตัวของเด็กเป็นอยดุงมาก มักแสดงอาการรู้สึกผิด ร้องไห้หวาดกลัวตอความตาย (พญ.เบญญาภา ขวลิขิตพิเชฐ, 2565)

เมื่อเด็กตองเผชิญหน้ากับความสูญเสีย สิ่งสำคัญที่พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ควรจะเกิดความกังวลหรือกระอักกระอ่วนใจหลายอย่าง ว่าควรจะอธิบายเด็กเกี่ยวกับความตายที่เกิดขึ้นอย่างไรดี กังวลว่ายังไม่ดถึงวัยที่ต้องให้เด็กมารูเรื่องนี้ กลัวเด็กจะไม่เข้าใจในสิ่งที่พูด หรือไม่รู้จักการใช้คำพูดเพื่อลอบบปะโลมไม่ให้กระทบทางจิตใจของเด็ก ทําให้ผู้ใหญ่เลือกที่จะปิดบัง ไม่พูดความจริงและไขคำพูดที่บิดเบือนการสูญเสียกับเด็ก (รพินทร์ ณ ถลาง คงสมบูรณ; 2546) โดยลิมคํานึงว่าชีวิตนั้นคือสิ่งไม่เที่ยง ทุกชีวิตไม่ด่าจะเป็นคนหรือสัตว์ตองมีวงจรชีวิตสิ้นสุดที่ความตายเหมือนกัน ผู้ใหญ่จึงไม่ควรลดทอนความตายให้เป็นเรื่องที่ยอมรับได้ยากและไกลตัวเด็ก แต่เราควรเลือกใช้วิธีและการอธิบายให้เหมาะสมกับพัฒนาการในแต่ละชดววัยของเด็ก เพื่อเป็นการให้เด็กได้เรียนรูสามารถเข้าใจความตาย และรับมือกับการสูญเสียได้ในอนาคต

ด้วยเหตุผลที่กล่าวไปในข้างต้น เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อความคิดและความรู้สึกโดยเฉพาะในวัยเด็กอยดุงมาก ซึ่งเป็นวัยที่กำลังเริ่มมีการสร้างรากฐานความคิดและมีพัฒนาการด้านต่างๆ ตามลำดับ หากเด็กไม่เข้าใจหรือได้รับความเข้าใจเรื่องการสูญเสียอยดุงไม่ถูกต้อง อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กในด้านอื่นๆ ทั้งด้านความคิด พฤติกรรม อารมณ์ และจิตใจ ซึ่งมีผลตอตัวเด็กในอนาคต ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า นิทาน คือ สิ่งที่มีประสิทธิภาพสำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นเพราะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2541) และตองการจัดทําหนังสือนิทานที่สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการสูญเสียและความตายของสัตว์เลี้ยงซึ่งเปรียบเสมือนสมาชิกคนสำคัญในครอบครัว เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจที่ถูกต้องและมีมโนทัศน์ตอความตายที่เปลี่ยนไป รวมถึงเป็นการช่วยเหลือให้ผู้ปกครองเข้าใจความรู้สึกของเด็ก สามารถอธิบาย และรับมือเมื่อเด็กเผชิญกับการสูญเสียได้ผ่านหนังสือนิทานเล่มนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษาการออกแบบภาพประกอบ และวิธีการเล่าเรื่องสำหรับเด็ก
- 1.2.2 เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการสูญเสียได้เหมาะสมกับพัฒนาการตามช่วงวัย และสามารถรับมือได้ดีขึ้นในอนาคต
- 1.2.3 เพื่อให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้วิธีรับมือที่เหมาะสม และเข้าใจความรู้สึกของเด็กเมื่อต้องเผชิญกับความสูญเสีย

1.3 ขอบเขตของงาน

1. ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย เด็กเพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง 6-9 ปีกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น ครอบครัวฐานะปานกลาง ผู้ปกครองมีรายได้ 30,000 บาท/เดือน ชื่นชอบการอ่านหนังสือนิทานกับผู้ปกครอง สามารถอ่านเรื่องที่มีตัวอักษรเยอะหรือเนื้อหาซับซ้อนได้มีศัพท์เลี้ยงหรือเคยมีศัพท์เลี้ยงมาก่อน
2. ขอบเขตของเนื้อหา มุ่งเน้นให้เข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของเด็กเมื่อต้องเผชิญกับการสูญเสียศัพท์เลี้ยง เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจมุมมองของเด็ก สามารถอธิบายความหมาย และมีวิธีรับมือกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม
3. ขอบเขตของชิ้นงาน หนังสือเนบภาพประกอบสำหรับเด็ก 32 หน้า จำนวน 1 เล่ม ปกแข็ง โปสเตอร์จำนวน 1 ชิ้น และสื่อประชาสัมพันธ์อื่น ๆ

1.4 ข้อจำกัด

เทคนิคทางการพิมพ์อาจเกิดข้อผิดพลาด สีอาจไม่ตรงตามต้นฉบับ

1.5 ขั้นตอนของการดำเนินงาน

1.5.1 กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจเกี่ยวกับการสูญเสียที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามช่วงวัย เพื่อให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้วิธีรับมือที่เหมาะสม และเข้าใจความรู้สึกของเด็กเมื่อต้องเผชิญกับความสูญเสีย

1.5.2 รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในเชิงจิตวิทยาเด็กจากผู้เชี่ยวชาญ และรวบรวมข้อมูลในตลาดหนังสือนิทานว่ามีคำแนะนำเนื้อหาที่เกี่ยวกับการสูญเสียที่มีความแตกต่างกันอย่างไร

1.5.3 วิเคราะห์และสรุปข้อมูล เปรียบเทียบข้อมูลเชิงจิตวิทยาเด็กที่ได้รับ ผนวกกับความสามารถในการเข้าใจสื่อของกลุ่มเป้าหมาย และเนื้อหาที่อาจมีผลกระทบต่อจิตใจของเด็ก

1.5.4 เรียบเรียงเนื้อหา และกำหนดลำดับการเล่าเรื่อง

1.5.5 กำหนดแนวทางการการออกแบบให้สอดคล้องกับเนื้อหา วัตถุประสงค์: และกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสื่อสาร

1.5.6 ดำเนินงานการออกแบบโครงภาพของเนื้อเรื่องทั้งหมด รวมถึงการจัดวางตัวหนังสือ และจัดทำตามแนวทางการออกแบบที่ได้วางแผนไว้

1.5.7 สรุปผลการดำเนินงาน ชี้แจงถึงปัญหาที่เกิดขึ้นภายในงาน และประโยชน์ที่ได้รับ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 สามารถออกแบบภาพประกอบ และเล่าเรื่องสำหรับเด็กได้

1.6.2 กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการสูญเสียที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามช่วงวัย และสามารถรับมือได้ดีขึ้นในอนาคต

1.6.3 ผู้ปกครองได้เรียนรู้วิธีรับมือที่เหมาะสม และเข้าใจความรู้สึกของเด็กเมื่อต้องเผชิญกับการสูญเสีย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก

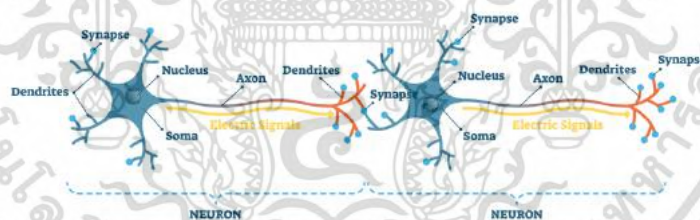
การเขียนหนังสือสำหรับเด็กเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ที่ผู้เขียนจะต้องสอดแทรกทั้งความรู้ ความคิด ทศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมไว้ในหนังสือ ทั้งเป็นการส่งเสริมสติปัญญา และความสนุกเพลิดเพลินเพื่อให้เด็กสามารถนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตได้เมื่อถึงวัยที่จะต้องเติบโตขึ้น ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของหนังสือเด็กไว้ ดังนี้ วินัย รอดจ่าย (2543) ได้กล่าวถึง หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่จัดทำให้เด็กอ่านโดยมุ่งหวังว่า เด็กจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้รับความรู้จากการอ่านหนังสือ เพื่อนำไปพัฒนาชีวิตของตนเองในวัยที่เจริญเติบโตขึ้น สุนทรำแพน วุฒิสารพัฒนา (2539) กล่าวถึง หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือประเภทให้ความบันเทิง อาจเป็นนิยายนิทาน วรรณคดีประเภทต่างๆ ที่เหมาะสมกับเด็ก หรืออาจเป็นเรื่องจริงจากชีวประวัติบุคคล หรือวิทยาศาสตร์ แต่มีวิธีเขียนที่เหมาะสมกับเด็ก เป็นหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน ความรู้ที่สนุกสนาน อันแตกต่างจากหนังสือเรียน และ ภาววัลย์ มาศจรัส (2540) กล่าวถึง หนังสือเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่มุ่งเน้นให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมทักษะการอ่านไปในตัว โดยมีเนื้อหาสาระที่ไม่ค่อยขัดต่อประเพณี วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงามของสังคม เป็นหนังสือที่ให้ประโยชน์ในแง่ความรู้ความคิด ประชัญญา และความบันเทิง

จึงขอสรุปความหมายของหนังสือสำหรับเด็กได้ว่า หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้มอบความบันเทิง เสริมสร้างจินตนาการ ปลูกฝังค่านิยมและคุณธรรม ทำให้เด็กอ่านหนังสือได้อย่างมีทักษะได้ตามพัฒนาการของแต่ละช่วงวัย มีเนื้อหาสาระที่ไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงามของสังคม ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

2.2 บทบาทของหนังสือมีความสำคัญสำหรับเด็กอย่างไร

การเป็นนักวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก ผู้วาดต้องพึงระลึกอยู่เสมอว่าภาพที่จะเกิดขึ้นจากการตีความเนื้อเรื่องเป็นเสมือนอาหารที่มีคุณค่าสูง ส่งตรงไปบำรุงสมองของเด็กตั้งแต่แรกเกิด สมองจะจดจำภาพนั้นและพร้อมที่จะตีความหรือดึงกลับมาใช้ประโยชน์ในวันข้างหน้า จึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ด้านพัฒนาการทางสมองของเด็กและจิตวิทยาวัยต่างๆ เพื่อให้รู้ท่าตนกำลังทำงานเพื่อใคร ส่งเสริมการพัฒนาการในด้านใดบ้าง และควรสร้างภาพประกอบออกมาในลักษณะใด เบื้องต้นนักวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กควรมีความตระหนักรู้ว่าหนังสือสำหรับเด็กมีความสำคัญ เพราะมนุษย์: เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกิดขึ้นมาพร้อมกับเซลล์สมอง (Neuron) นับแสนล้นหลามเซลล์: แต่ควรมีจำนวนเซลล์ประสาทมากมายนั้นยังไม่สำคัญเท่ากับการเชื่อมต่อของเซลล์สมอง (Synapses) การเชื่อมต่อนี้เป็นจุดที่ทำให้เกิดความจำและเรียนรู้วิทยาการ เชียงกูล, 2547) กระบวนการสร้างจุดเชื่อมต่อขึ้นแนบสนี้จะเกิดขึ้นมากและรวดเร็วภายในขวบปีแรก เพราะเด็กต้องพัฒนาจากการนอนเฉย ๆ มาเป็นนอนคว่ำ ชันคอ นั่ง คลาน ยืน วิ่ง รวมถึงต้องพัฒนาความรู้ด้านภาษาและการรับรู้สัมผัสผ่านาาประการ (พรพิไล เลิศวิชา และ อัครภูมิ จารุภากร, 2550) กระบวนการสร้างจุดเชื่อมนี้จะเพิ่มมากกวาเดิมถึง 10 เท่าเมื่ออายุ 2 ปี (ความรู้ทางดทนสมองนี้ชี้ให้เห็นถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งถือเป็นโอกาสทองในการวางพื้นฐานการเรียนรู้ และหากเด็กไม่ได้เรียนรู้ในช่วงเวลานี้ การพัฒนาให้เต็มศักยภาพจะทำได้ยากมาก การที่เซลล์สมองของเด็กจะพัฒนาได้นั้นจะต้องมีสภาพแวดล้อมที่มีปฏิกริยาโต้ตอบ เช่น การอุ้ม กอด พูดคุย ฟัง สัมผัส มองเห็น ชิม และเคลื่อนไหว เมื่อเด็กได้รับแรงกระตุ้นจากภายนอกที่เหมาะสมอย่างหลากหลายจึงจะทำให้สมองพัฒนามากยิ่งขึ้น ในทางตรงขมกัน หากไม่มีการกระตุ้นในการเรียนรู้ทางใด การเชื่อมโยงของเซลล์สมองส่วนนั้นจะเหี่ยวแห้งไป (วิทยาการ เชียงกูล, 2547) และความสามารถในการเรียนรู้ในการเรียนรู้ภาษาของสมองจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วง 7 ปีแรก หลังอายุ 7 ปีไปแล้วความสามารถในการเรียนรู้ดทนภาษาจะค่อยๆ ลดลง ไม่ใช่แต่เพียงเป็นโอกาสของการพัฒนาสมองดทนภาษาเท่านั้น ความฉลาดทางอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม ทักษะการคิด ควรได้รับการกระตุ้นอย่างมีศักยภาพเช่นเดียวกัน

ภาพที่ 2.1 เซลล์สมอง (Neuron) และการเชื่อมต่อของเซลล์สมอง (Synapses)

หนังสือสำหรับเด็กโดยเฉพาะหนังสือภาพสำหรับเด็กเป็นเครื่องมือชั้นดีที่มีความสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก เด็กจะได้เรียนรู้ทั้งจังหวะของการเปล่งเสียง ได้เรียนรู้คำและความหมายใหม่ๆ ได้ใช้สายตามองภาพและจินตนาการตามเนื้อเรื่อง เด็ก ๆ จะถูกกระตุ้นให้พูดจา สื่อสารขณะฟังนิทาน เกิดการตั้งคำถาม และคาดเดาเหตุการณ์แล้วโต้ตอบออกมา อยากวาดรูปหรือขีดเขียนเพื่อให้ได้เรื่องราวที่ไดฟัง พวกเขาได้สัมผัสความอบอุ่นขณะฟังนิทาน เด็กจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวผ่านการอ่านหนังสือ ส่งผลให้เป็นคนรักการอ่านในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ภาพประกอบสำคัญต่อหนังสือสำหรับเด็กอย่างไร

ภาพประกอบในหนังสือนิทานสำหรับเด็กถือเป็นหัวใจของหนังสือ ภาพประกอบที่ดึงดูดความสนใจของเด็กมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดความสนใจหรือสงสัยอยากหาคำตอบ ถ้าเรื่องราวหรือเนื้อหาในหนังสือมีความสนุกสนานหรือชวนติดตาม จะทำให้เด็กเกิดนิสัยอยากอ่านและรักการอ่านในที่สุด โดยเฉพาะเด็กกอนเข้เรียนหรือวัยอนุบาล เพราะเด็กในวัยนี้ชอบหนังสือดัดภาพมากกว่าดัดดัดตัวอักษร ภาพจึงทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ถึงแม้ในเด็กที่มีวัยสูงขึ้นก็ชอบหนังสือที่มีภาพประกอบเช่นกัน (ณรงค์ ทองปาน, 2526) ดังนั้นการเขียนภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กจึงเป็นเรื่องสำคัญ และหากภาพประกอบสำหรับเด็กมีความสวยงาม สีสันสดใส และวาดโดยนักวาดภาพประกอบอย่างประณีต จะทำให้เด็กรักในความสวยงาม งดงาม มีรสนิยมในชั้นเชิงศิลปะ เพราะภาพประกอบที่ดีสำหรับเด็กจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและเกิดความประทับใจต่อเด็กดัด (เกริก ยุ้นพันธ์, 2543)

2.4 ประโยชน์ของการให้ลูกมีสัตว์เลี้ยง

มีการศึกษาวิจัยเรื่องประโยชน์ของการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสัตว์หรือได้เลี้ยงสัตว์ด้วยตนเอง มาตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ.2523 จนถึงปัจจุบัน จากผลการศึกษาและจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพระหว่างเด็กกับสัตว์เลี้ยง ได้ชี้ให้เห็นถึงผลดีของการเลี้ยงสัตว์ต่อพัฒนาการหลายด้านของเด็ก ทั้งด้านอารมณ์และสังคม

Erikson (1963) นักจิตวิทยาชาวสวีเดนได้แบ่งการพัฒนาการทางจิตสังคมของมนุษย์: ไวก 8 ขั้นตอน โดยมี 4 ขั้นที่เกี่ยวข้องกับวัยเด็ก โดย Erikson ให้ความสำคัญกับขั้นไว้วางใจและขั้นไม่ไว้วางใจ (trust vs mistrust) มากที่สุด เป็นระยะเริ่มต้นตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึงอายุประมาณ 18 เดือนทารกและเด็กเล็กเป็นสิ่งที่ชีวิตที่ไม่สามารถอยู่รอดด้วยตนเองจึงจำเป็นต้องมีผู้เลี้ยงดู เช่น บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการเลี้ยงดูและเอาใจใส่อย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กสามารถไว้วางใจคนใกล้ชิดได้ทอนจะพัฒนาไปสู่การสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ที่การไว้วางใจสิ่งแวดล้อมอื่นรอบตัวได้ เมื่อรู้สึกว่าการนั้นปลอดภัยมากพอ

ภาพที่ 2.2 การพัฒนาการทางจิตสังคมของมนุษย์ 8 ขั้นตอน

ดังนั้นในการที่จะให้เด็กได้มีสัมพันธภาพที่ดีกับสัตว์เลี้ยงได้ เด็กจำเป็นต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลใกล้ชิดก่อน จากงานวิจัยของ Poresky และ Hendrix (1990) พบว่า เด็กที่สามารถใช้สัตว์เลี้ยง เป็นสิ่งที่พึงพิงทางอารมณ์และสังคมนั้นมักจะมีพ่อแม่เป็นแหล่งพึ่งพิงทางอารมณ์และสังคมมาก อุณหภูมิความผูกพันมีพื้นฐานที่ดีมาก่อนจะช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้หัดสัตว์เลี้ยงก็เป็นแหล่งพึ่งพิงทางอารมณ์และสังคมได้เช่นเดียวกัน หากในครอบครัวหรือคนใกล้ชิดไม่ได้มีสัมพันธภาพที่ดีหรือการสร้างความไว้วางใจกับเด็กมาก่อน จึงเป็นเรื่องยากที่จะให้เด็กนั้นขยายความไว้วางใจไปสู่สัตว์เลี้ยง

นอกจากจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมแล้ว สัตว์เลี้ยงยังสามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ได้อีกด้วย แม่วัดจะไม่ได้มีบทบาทโดยตรงเหมือนพ่อแม่ แต่เมื่อมีสัตว์เลี้ยงอยู่ในบ้าน และอยู่ภายใต้เงื่อนไขการมีสิ่งแวดล้อมที่ดีจากครอบครัวเช่นเดียวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม จะทำให้เด็กได้รับประโยชน์จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสัตว์เลี้ยงด้วย โดยในช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และการเปลี่ยนแปลงในขณะนี้จะมีผลกระทบต่อชีวิตอื่น ทำให้มีทฤษฎีจำนวนมากที่ให้ความสำคัญกับช่วงอายุนี้

Greenspan et al. (1998) ได้แบ่งพัฒนาการทางอารมณ์เป็น 6 ขั้น โดยให้ความสำคัญกับช่วงอายุ 4 ปีแรกของเด็กมากที่สุด โดยทั้ง 6 ขั้นตอนนี้จะสามารถพัฒนาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยสามารถแบ่งได้ดังนี้

พัฒนาการขั้นที่ 1 การมีความสงบและความสนใจต่อโลกภายนอก (regulation and interest in the world) : เริ่มพัฒนาได้ตั้งแต่แรกเกิดถึง 3 เดือน ขั้นนี้เด็กจะเริ่มมีความสนใจสิ่งแวดล้อม สงบพอที่จะจดจอกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว และเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งสัตว์เลี้ยงจะเป็นตัวช่วยที่ดี หากสัตว์เลี้ยงมีการเคลื่อนไหวที่คาดเดาได้ ไม่คุกคามเด็ก จะทำให้เด็กสามารถจดจ่ออยู่ได้ยาวนาน ด้วยอารมณ์สงบ ไม่ตื่นกลัว จะทำให้เด็กมีสมาธิจดจอกับสิ่งที่สนใจ และสนใจโลกภายนอกได้มากขึ้น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาการขั้นที่ 2 การมีปฏิสัมพันธ์และความผูกพันกับผู้ดูแลใกล้ชิดโดยมีอารมณ์เชื่อมต่อกันมากขึ้น (engaging and relating) : เริ่มมีพัฒนาการได้ตั้งแต่อายุ 2 ถึง 5 เดือน เด็กในวัยนี้จะมีความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสัมพันธภาพกับผู้ดูแลใกล้ชิด เด็กอาจจะมีอารมณ์เชื่อมต่อกับสัตว์เลี้ยงได้มาก สดุดหนึ่งเกิดจากการที่สัตว์เลี้ยงได้อยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดเวลา ทำให้เด็กเกิดความผูกพันไว้วางใจ หากเด็กสามารถจับหรืออุ้มสัตว์เลี้ยงได้ตามต้องการ จะทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ หากพัฒนาขั้นนี้ได้ดี เด็กจะเรียนรู้การมอบความรัก สุदारไว้วางใจผู้อื่น ส่งผลให้เป็นคนเชื่อมั่นในตนเอง และพร้อมจะเรียนรู้ต่อไป

พัฒนาการขั้นที่ 3 การสื่อสารด้วยภาษาท่าทางกลับไปมา (intentionality and two-way communication) : เริ่มมีพัฒนาการได้ตั้งแต่อายุ 4 ถึง 9 เดือน เด็กจะตอบสนองกับคนใกล้ชิดที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย สามารถแสดงอารมณ์และความรู้สึกผ่านสีหน้าได้ มีการสื่อสารเมื่ออยากได้สิ่งที่ต้องการ ข้อดีในการอยู่ด้วยสัตว์เลี้ยง เด็กจะได้พัฒนาทักษะการสังเกตสีหน้าหรือท่วงท่าเพื่อที่จะตอบสนองได้อย่างรวดเร็ว เมื่อเด็กสามารถสังเกตสัตว์เลี้ยงได้แล้ว การสังเกตผู้อื่นรวมถึงการสังเกตตัวเองก็จะทำได้ง่ายขึ้น

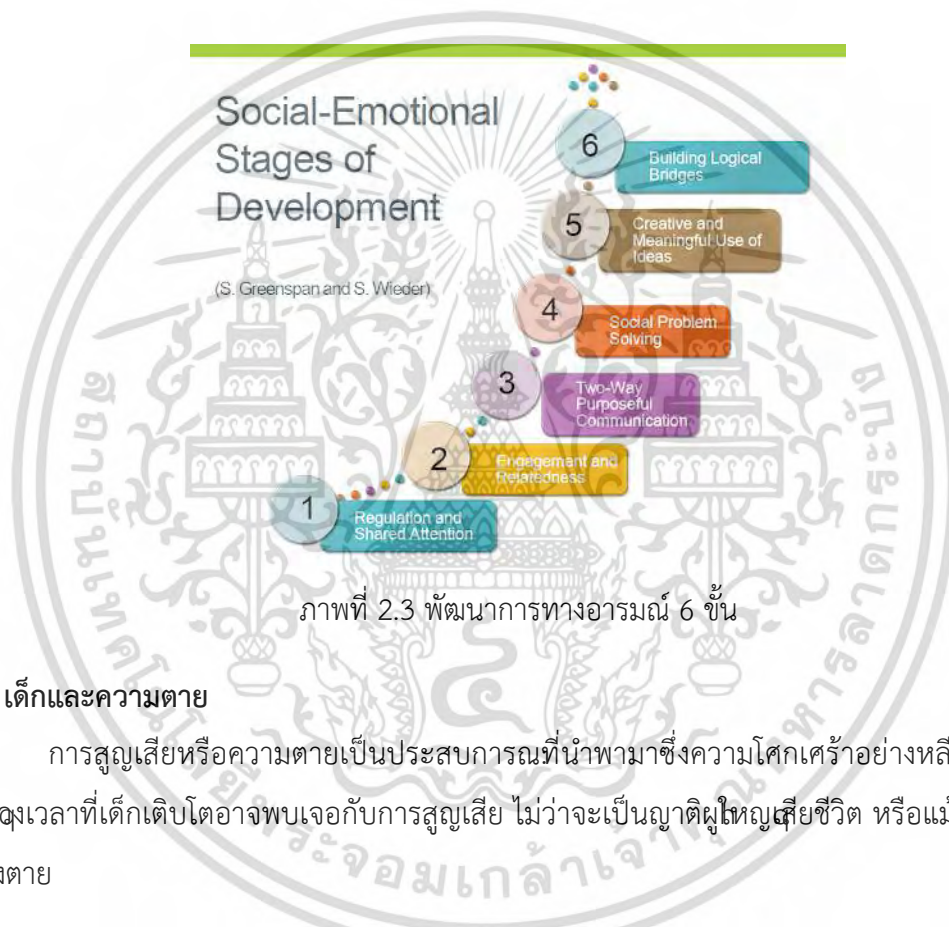
พัฒนาการขั้นที่ 4 การแก้ปัญหา (social problem-solving) การกำกับอารมณ์:(mood regulation) และการสร้างตัวตน (formation of a sense of self) : เริ่มมีพัฒนาการได้ตั้งแต่อายุ 9 ถึง 18 เดือน เด็กจะเริ่มขอความช่วยเหลือจากผู้ดูแลเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนเองต้องการ ในการเลี้ยงสัตว์เด็กจะต้องมีความรับผิดชอบ และมักมีอุปสรรคเกิดขึ้นเป็นเรื่องธรรมดา เช่น เมื่ออาหารหมดต้องทำอย่างไร หากพ่อแม่กระตุ้นให้เด็กคิดแก้ปัญหา และวางแผนป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น จะเป็นการพัฒนาให้เด็กได้ฝึกการแก้ไขปัญหา เมื่อเด็กทำได้สำเร็จก็จะเกิดความมั่นใจในความสามารถของตนเอง

พัฒนาการขั้นที่ 5 การสื่อภาษาสัญลักษณ์:(creative symbols and using words and ideas) : เริ่มพัฒนาปลายปแรกถึงต้นปีที่สองของอายุ ในขั้นตอนนี้เด็กจะเริ่มใช้ภาษาในการบอกการกระทำ ความต้องการ รวมถึงความรู้สึกของตนเอง Endenburg and van Lith (2011) ให้ข้อเสนอแนะว่า เมื่อเด็กมีความไว้วางใจกับสัตว์เลี้ยง จะช่วยกระตุ้นให้เด็กพูดหรือสื่อสารกับสัตว์มากขึ้น เช่น การพูดชม การออกคำสั่ง รวมถึงการดูแลเพื่อทำโทษ เมื่อสัตว์ทำตามจะทำให้เด็กมีความมั่นใจในการสื่อสารของตัวเองมากขึ้น หากสามารถพัฒนาในขั้นนี้ได้ดี เด็กจะสามารถสื่อสารผ่านการพูดได้คล่องแคล่วและตรงกับอารมณ์ของตัวเองมากขึ้น

พัฒนาการขั้นที่ 6 ความคิดเชิงอารมณ์:(emotional thinking) เหตุผล (logic) และตัวตน (a sense of self) : เริ่มพัฒนาได้ตั้งแต่อายุ 2 ปี โดยเด็กทั่วไปจะมาสามารถมีพัฒนาการระดับ 6 เต็มขั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่ออายุ 4-5 ปีในขณะนี้เด็กสามารถเชื่อมโยงเหตุและผล บอกสาเหตุการกระทำและความรู้สึกของตนเอง ได้รวมถึงการโต้เถียง ตอรอง ตัดสินใจได้เอง การโต้เถียงสัตว์และมีความผูกพันลึกซึ้ง นำไปสู่การดูแล และเอาใจใส่ จะทำให้เด็กสามารถคิดเปรียบเทียบได้ระหว่างยอมเสียสละความสะดวกสบายบางอย่าง เพื่อดูแลสัตว์เลี้ยงที่รัก ซึ่งเป็นการคิดที่ซับซ้อนปัญญาและอารมณ์ในการตัดสินใจ ไม่ใช่การคิดหรือกระทำที่ อยู่ใต้เงื้อมมือของผู้ใหญ่คุณแม่ในขั้นตอนนี้สัตว์เลี้ยงจะไม่สามารถช่วยเด็กคิดหรือตัดสินใจได้ แต่มักจะเป็น เสมือนเป็นแหล่งสนับสนุนทางจิตใจของเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เด็กพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้มากขึ้น

ภาพที่ 2.3 พัฒนาการทางอารมณ์ 6 ขั้น

2.5 เด็กและความตาย

การสูญเสียหรือความตายเป็นประสบการณ์ที่น่าพามาซึ่งความโศกเศร้าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในช่วงเวลาของเด็กเติบโตอาจพบเจอกับการสูญเสีย ไม่ว่าจะเป็นญาติผู้ใหญ่เสียชีวิต หรือแม้กระทั่งสัตว์เลี้ยงตาย

โดยเด็กจะสามารถเรียนรู้ความหมายของความตายได้จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้ใหญ่คนใกล้คนที่มีความตาย อดพยายามปกปิดไม่ให้เด็กรับรู้ถึงการตาย หรือแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความตาย เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว เช่น สื่อต่าง ๆ อยุ่ดงโทรทัศน์: หนังสือนิทาน ความเชื่อเรื่องความตายตามศาสนาที่นับถือ รวมไปถึงประสบการณ์เผชิญต่อการสูญเสียของตัวเอง Maria Nagy (1948) นักจิตวิทยาคนแรกที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีทัศนคติความตายในเด็ก จากการศึกษาได้หามาทัศนคติความตายในเด็กโดยสรุปแบ่งเป็น 3 ขั้นตามตาราง ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1.1 มโนทัศน์ความตายของเด็กโดยแบ่งตามช่วงอายุ

ลำดับขั้น	อายุ	มโนทัศน์ความตายของเด็ก
1	3-5 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - เขกใจวความตายเริ่มตณดหยการพลัดพรากจากกัน คนที่ตายแล้วจะพูดไม่ได้ เคลื่อนไหวไม่ได้ - เด็กที่อายุต่ำกว่า 5 ปี จะเชื่อมโยงความตายกับการนอนหลับไปเพียงชั่วคราว
	5-6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - เชื่อว่าความตายเกิดขึ้นชั่วคราว หรือตายแล้วขึ้นสวรรค์ - เขกใจลักษณะการตายมากขึ้น รูดคนตายไม่เคลื่อนไหว ไม่หายใจ ทำกิจกรรมแบบเดิมไม่ได้แล้ว - สามารถอธิบายความตายโดยอาศัยสิ่งแวดล้อมช่วยในการอธิบาย เช่น คนที่ตายแล้วจะตัวเย็นเนื่องจากหนาวสัน แต่ไม่สามารถอธิบายถึงสาเหตุที่แท้จริงของความตายได้
2	5-9 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - เชื่อว่าความตาย คือ คนที่จากไปแล้ว - เชื่อวความตาย คือ รดงกายของคนที่ยตายลักษณะเป็นโครงกระดูก เป็นผีหรือวิญญาณใจรหยที่คนทั่วไปมองไม่เห็น เป็นสิ่งที่ทำให้เป็นทุกข์และหวาดกลัวต้องหนีเพื่อเอาตัวรอด
3	9 ปีขึ้นไป	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มมีความเขกใจดทหนนามธรรม เชื่อวความตายเป็นสิ่งที่สุดท้ายของชีวิตและเป็นเรื่องสากล เป็นการที่รดงกายหยุดทำงานซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งตามธรรมชาติ

ในส่วนของการตอบสนองทางอารมณ์และปฏิกิริยาต่อความตายแบ่งแยกตามวัย ดังนี้

วัย 0-5 ปี : มักแสดงความวิตกกังวลอันเกิดจากการแยกจาก (separation anxiety) และรู้สึกผิด มีพฤติกรรมถดถอย (regression) เป็นพฤติกรรมที่มักแสดงออกเมื่อประสบความไม่มั่นคงทางจิตใจ และแสดงออกมาโดยไม่รู้ตัว เพื่อเป็นการยืนยันว่าตนนั้นยังได้รับความรักอยู่

วัย 5-10 ปี : มีความรู้สึกผิด กลัวเจ็บ กลัวอันตรายต่อร่างกาย มักแสดงความกังวลผ่านพฤติกรรมทางกาย (somatic symptom) เป็นอาการวิตกกังวลเกี่ยวกับอาการเจ็บปวดออกทางร่างกายมากกว่าปกติ ซึ่งอาจได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์แล้ว หรืออาจไม่มีหลักฐานบ่งบอกว่าเกิดอาการนั้นจริง (Pobpad, 2022) และอาจมีพฤติกรรมถดถอย (regression) หรือกทหทรดมดหย ซึ่งอาการเหล่านี้เป็นเพียงการแสดงออกของความกลัวและกังวล เมื่อเด็กได้ระบาย ปัญหาเหล่านี้จะลดลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สหรับการเขงนเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออยู่เตเห็นไปใช้บระยเขงนด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัย 10 ปี ขึ้นไป : รูสึกเศร้า และแสดงปฏิกิริยาโศกเศร้าต่อการสูญเสียตามการศึกษาของ Elisabeth Kubler-Ross 5 ระยะเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ได้แก่ ระยะปฏิเสธ ระยะโกรธ ระยะต่อรอง ระยะซึมเศร้า และระยะยอมรับ โดยระยะเวลาและความรุนแรงของความโศกเศร้านั้นจะมากน้อยแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ระหว่างเด็กและผู้ตาย

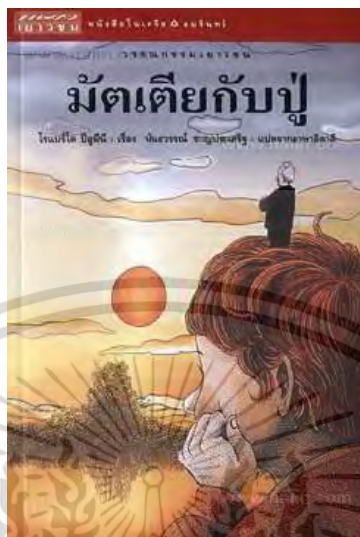
2.6 การพลัดพรากและความตายในวรรณกรรมสำหรับเด็ก

แม้ว่าประเทศไทยและอีกหลาย ๆ ประเทศในโลกนี้ จะมีความเชื่อที่สั่งสมกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานในเรื่องราวในวรรณกรรมสำหรับเด็กนั้นควรจะหลีกเลี่ยงการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความตายนอกเหนือจากนี้ สังเกตได้จากการเริ่มมีการตื่นตัวและเห็นความสำคัญของการสอดแทรก สะท้อน และอธิบายความตายในวรรณกรรมสำหรับเด็กมากขึ้นแล้ว ดังเช่นในประเทศอิสราเอลซึ่งมีประวัติศาสตร์อันยาวนานเกี่ยวกับความขมขื่นอันเกิดจากสงครามและการรบบราฆ่าฟัน ผลพวงอันหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ตามมา นอกจากจะเป็นบาดแผลของสังคมแล้ว ยังหมายถึงบาดแผลในใจคนอย่างยากที่จะเยียวยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กจำนวนมากมายที่ต้องสูญเสียพ่อแม่หรือพลัดพรากจากครอบครัวไป อิสราเอลจึงมีความคิดและความเพียรพยายามที่จะปรับตัวและปรับแนวคิดเกี่ยวกับการตาย ด้วยการยกย่องความตายอันเกิดจากสงครามเยี่ยงวีรกรรม โดยหลีกเลี่ยงที่จะพรรณนาให้เห็นถึงภาพของความทุกข์ทรมานอันดูสะพรึงกลัวและน่าสะเทือนใจ อาจกล่าวได้ว่า การพลัดพรากสูญเสียอันเกิดจากสงครามนั้นเป็นค่านิยมอันสูงสุดของสังคมอิสราเอลก็ว่าได้ เหตุคติดังกล่าวนี้ อาจเป็นมูลเหตุหนึ่งซึ่งทำให้มีการกล่าวถึงความตายในวรรณกรรมสำหรับเด็กร่วมสมัยมากขึ้น จากเดิมที่ไม่ยอมให้มีการกล่าวถึงความตายในวรรณกรรมสำหรับเด็กเลย เนื้อหาส่วนใหญ่จะกล่าวสุดดีถึงความงามของการเสียสละตมการตายอย่างวีรบุรุษ โดยนัยนี้ น่าจะแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงของความปรารถนาที่จะมีการอภิปรายถึงความตายอย่างเปิดเผย นักการศึกษาต่างก็ยินยอมให้สังคมอันขั้นคั้นนี้ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็ก ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและจิตวิทยาเด็กก็ได้ใช้วรรณกรรมเหล่านั้นเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมพัฒนาการและบำบัดจิตใจเด็กอย่างกว้างขวางด้วย

ประเทศไทยดูเหมือนจะได้เปรียบกว่าอิสราเอลในแง่ของความไม่เคยตบอบซ้ำจากสงครามที่รุนแรง ยืดเยื้อ และสูญเสียเท่า หากปัจจัยด้านอื่นๆ ในสังคมนับแต่อดีตถึงปัจจุบัน อาทิ ปัญหาด้านสังคม สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ล้วนก่อให้เกิดเหตุแห่งการพลัดพรากตายจากได้ทั้งนั้น จึงสังเกตได้ว่าในปัจจุบันมีการตีพิมพ์วรรณกรรมสำหรับเด็กซึ่งสะท้อนประสบการณ์อันเกี่ยวกับความรักและการสูญเสียในหลายระดับมากขึ้น เช่น การสูญเสียสิ่งที่รักหวงแหนและมีค่าอย่างยิ่ง การตายของสัตว์เลี้ยง การจากไปของเพื่อน และการตายของผู้ที่รักและมีความหมายต่อชีวิต เป็นต้น ใช้เป็นเครื่องมือในวรรณกรรมเหล่านี้จึงเหมาะที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการสอนให้เด็กรู้จักและตระหนักถึงความตายได้อย่างดี โดยอาจเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โตธาก และอนุমানวฤเต็กอยดงมัตเตยซึ่งรักและผูกพันกับปู่มากเป็นพิเศษก็คงเข้าใจยากยิ่งกวฤ แต่มัตเตยก็สมารณเข้าใจสาระของความตายเป็นยอมรบัได้นที่สุด

ภาพที่ 2.5 มัตเตยกับปู่ โดย โรแบร์โต ปีอุมินี

อย่างไรก็ตาม ไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่ผู้ใหญ่จะต้องยึดเย็ดความตายเป็นได้กรับรุมมากเกินไปจนเกิดควมเครียด คับแค่นใจ และหดหูใตลลตเวลา หากแต่การใช้รูปแบบที่นุชนวลอ่อนโยนและประนีประนอมจิตใจเด็ก มักได้ผลน่าฟังใจมากกว่าด้วย เพราะแม่ไม่ใตเกิดการพลัดพรากตายนจันในชีวิตเด็กจริง ๆ แต่ดวรเปิดโอกาสให้เด็กได้รับรฐความเป็นไปของอารมณในแต่ละชั้นก็เอื้อประโยชน์อยดขยงถึงต่อควมรฐควมเข้าใจ และการปรับตัวปรับใจต่อความตายเป็นเหมาะสม ดังเชนกรณีของ “ยู่ธ่า” ตัวเอกจกเรื่อง “วันที่ย่าไม่ได้ยีนอยดตรงหน้าต่าง” วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยวชน จกประเทศเยอรมนี ของอาคิม เบริกเกอร์

ภาพที่ 2.6 วันที่ย่าไม่ได้ยีนอยดตรงหน้าต่าง โดย อาคิม เบริกเกอร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สให้วกรเ่งในพอกกักรษเทีเห็น เมื่อนูยูเทเห็นไปเชประโยชน์ด้านการค้ำไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำไปใช้

ดูเขียนเรื่องนี้ก็มีกลวิธีในการดึงเด็กผู้อ่านให้ค่อย ๆ เหน็ดไปสัมผัสความรู้สึกตกใจ ใจหาย วกวนใจ และลึกลับสนเมื่ออย่าไม่ได้ยืนรออยู่ที่ท่ารถกลับมาจากโรงเรียนที่หนวดตุงยุดยุดเคย จินตนาการ และความคิด คะเนิงของยู่ท่าพาให้ผู้อ่านคิดไปต่าง ๆ นานาว่าเกิดอะไรขึ้นกับย่า ย่าตายหรือเปล่า และถ้าย่าตาย เด็กอย่างยู่ท่าซึ่งอยู่บ้านกับย่าเพียงสองคนจะอย่างไร ตลอดจนความคิด และความพยายามตามวุฒิภาวะของเด็กที่จะช่วยย่าหรือเหนี่ยวรั้งไม่ให้ย่าตายจากไป

ยู่ท่าค่อย ๆ ก้าวออกจากความรู้สึกอันสับสนวุ่นวายและปฏิเสธความจริงได้โดยมี “เงาหอน” คู่อริช่วย ทั้งสองจึงกลายเป็นเพื่อนรักกัน และในที่สุดยู่ท่าก็สามารถกลับมาเรื่องเผชิญโลกแห่งความจริงที่ไม่โหดร้ายเกินไปสำหรับเธอเมื่อรู้ห่าย่าแค่ป่วยจึงนอนพักเท่านั้น ย่าไม่ได้ตายจากเธอไปอย่างที่เธอเหงาใจ และหวาดกลัว เรื่องวันที่ยู่ท่าไม่ได้ยืนอยู่ตรงหนวดตุง สะทอนใจเห็นวุด การหยิบยกเรื่องความตายมาอธิบายให้เด็กเหงาใจนั้นไม่จำเป็นจะต้องหุดหุดคร่ำใจ หรือน่ากลัวเสมอไป เพราะด้วยกลวิธีการประพันธ์บนพื้นฐานความเข้าใจในอารมณ์และความรู้สึกของเด็ก ผสมผสานกับอารมณ์ขันในบางตอนของเรื่องจะทำให้เด็กไม่ถูกบีบคั้นจนเกินไปและเข้าใจความตายได้ดีดังที่เงาหอนเหงาใจ และยอมรับการสูญเสียลูกหมาของตัวเองซึ่งตายไปต่อหน้าต่อ (รพีพร ณ ถลาง, 2552)

2.7 วิธีอธิบายเด็ก เมื่อความสูญเสียได้มาถึง

สำหรับเด็กหลาย ๆ คน ประสบการณ์การสูญเสียครั้งแรกมักเกิดขึ้นจากสัตว์เลี้ยงเสียชีวิต เมื่อสิ่งนี้เกิดขึ้น เด็ก ๆ ต้องการการปลอบใจ ความรัก การสนับสนุน มากกว่าที่พวกเขาต้องการคำอธิบายทางการแพทย์ใด ๆ หรือทางวิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อน

ปฏิกริยาของเด็กต่อการสูญเสียของสัตว์เลี้ยงจะขึ้นอยู่กับอายุและระดับพัฒนาการของพวกเขา เด็กอายุ 3 ถึง 5 ปี มองว่าการเสียชีวิตเป็นเพียงชั่วคราวและอาจรักษาให้หายได้ ระหว่างอายุ 6 ถึง 8 ปี เด็ก ๆ จะเริ่มพัฒนาความเหงาที่สมจริงมากขึ้นเกี่ยวกับธรรมชาติและผลที่ตามมาของความตาย โดยทั่วไปแล้วเด็กอายุไม่เกิน 9 ขวบจะเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าความตายเป็นสิ่งถาวรและสิ้นสุด ด้วยเหตุนี้จึงควรบอกเด็กเล็กว่าเมื่อสัตว์เลี้ยงตาย สัตว์เลี้ยงจะหยุดเคลื่อนไหว ไม่เห็นหรือได้ยินอีกต่อไป และจะไม่ตื่นขึ้นมาอีก อาจต้องให้อธิบายซ้ำหลาย ๆ ครั้ง

มีหลายวิธีที่พ่อแม่สามารถบอกลูก ๆ ว่าสัตว์เลี้ยงเสียชีวิตได้ ควรทำให้เด็กรู้สึกสบายใจมากที่สุด เช่น ใช้เสียงที่มุนคลาย จับมือ หรือโอบแขน และบอกพวกเขาในสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย สิ่งสำคัญ คือ ต้องซื่อสัตย์เมื่อบอกเด็ก ๆ ว่าสัตว์เลี้ยงเสียชีวิต การพยายามปกป้องพวกเขาด้วยคำอธิบายที่คลุมเครือหรือไม่ถูกต้องอาจทำให้เกิดความวิตกกังวล ความสับสน และไม่ไว้วางใจได้

เด็ก ๆ มักมีคำถามหลังจากที่สัตว์เลี้ยงเสียชีวิต ตัวอย่างเช่น ทำไมสัตว์เลี้ยงถึงตาย? มันเป็นคนความผิดของเขาหรือ? พวกมันหายไปไหน? จะได้เจอกับสัตว์เลี้ยงอีกไหม? สัตว์เลี้ยงมีวิญญาณหรือเปลว? ถ้าขอพรกับพระเจ้าจะทำให้สัตว์เลี้ยงกลับมาได้ไหม? ความตายคงอยู่ตลอดไปหรือไม่? สิ่งสำคัญคือ ต้องตอบคำถามเหล่านี้้อย่างเรียบง่ายแต่ตรงไปตรงมา โดยใช้คำศัพท์และแนวคิดที่เด็กเข้าใจ ผู้ปกครองอาจต้องการให้คำอธิบายตามความเชื่อของครอบครัวหรือภูมิหลังทางศาสนา เด็ก ๆ อาจรู้สึกเศร้า โกรธ กลัว ปฏิเสธ ความรู้สึกผิดเมื่อสัตว์เลี้ยงของพวกเขาเสียชีวิต และอาจจะอิจฉาเพื่อนกับสัตว์เลี้ยงด้วย

เมื่อสัตว์เลี้ยงป่วยหรือกำลังจะตาย ปล่อยให้เวลาพูดคุยกับลูกเกี่ยวกับความรู้สึกของสัตว์เลี้ยง การให้เด็กบอกเล่าก่อนที่สัตว์เลี้ยงจะตายจะเป็นประโยชน์ ผู้ปกครองสามารถเป็นแบบอย่างโดยแบ่งปันความรู้สึกกับลูก ๆ บอกให้ลูกรู้ว่ามันเป็นเรื่องปกติที่จะคิดถึงสัตว์เลี้ยงหลังจากที่พวกเขาตาย และสนับสนุนให้เด็กเข้ามาถามคำถามเพื่อความมั่นใจและสบายใจ

ไม่มีวิธีที่ดีที่สุดสำหรับเด็กที่จะไวทุกข์ให้กับสัตว์เลี้ยงของตนเอง เด็ก ๆ จำเป็นต้องได้รับเวลาในการจดจำสัตว์เลี้ยงของตน การพูดคุยเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงกับเพื่อนและครอบครัวจะช่วยให้มาก การไวทุกข์ต่อสัตว์เลี้ยงจะต้องกระทำในแบบของเด็กเอง หลังจากสัตว์เลี้ยงเสียชีวิต พวกเขาอาจต้องการฝังสัตว์เลี้ยง สร้างอนุสรณ์หรือมีพิธี เด็กคนอื่น ๆ อาจเขียนบทกวีและเรื่องราว วาดรูปสัตว์เลี้ยง หรือต้องการสวดภาวนาเพื่อสัตว์เลี้ยงที่เสียชีวิตไปแล้ว โดยปกติแล้วไม่ควรเปลี่ยนสัตว์เลี้ยงที่ตายไปแล้วทันที

การตายของสัตว์เลี้ยงอาจทำให้เด็กจดจำการสูญเสียอันเจ็บปวดอื่น ๆ หรือเหตุการณ์ที่ทำให้เสียใจได้หนักที่ดูเหมือนจะจมอยู่ด้วยความเศร้าโศกจนไม่สามารถทำงานได้ตามปกติอาจต้องเข้ารับคำปรึกษาจากจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น หรือผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตตามความเหมาะสม (The American Academy of Child and Adolescent Psychiatry, 2560)

บทที่ 3

ข้อมูลทางการออกแบบ

3.1 การออกแบบและองค์ประกอบของหนังสือนิทานเด็ก

หนังสือแต่ละประเภทจะมีองค์ประกอบที่คล้ายกัน เช่น ปกหน้า ปกหลัง ตัวอักษร กระจาด สี แต่หนังสือนิทานนั้นจะมีความพิเศษตรงที่ทุก ๆ องค์ประกอบจะเป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมจินตนาการและเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กด้วย โดยสามารถแบ่งเป็นส่วน ๆ ได้ ดังนี้

3.1.1 ขนาดและรูปร่างของเล่มหนังสือ

ขนาดของหนังสือแต่ละเล่มจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับราคาของกระจาด ราคาพิมพ์ต่อจำนวนการผลิตตามความต้องการของแต่ละสำนักพิมพ์ หากพิจารณาจากผลงานวิจัยนั้นขนาดของหนังสือจะแบ่งตามช่วงอายุ ได้แก่

- 1) เด็กอายุ 3-5 ขวบ นิยมใช้หนังสือขนาด 17 x 18.50 เซนติเมตร จำนวน 12 หน้า ไม่รวมปกหน้าและหลัง พร้อมภาพประกอบชัดเจนและมีตัวอักษรน้อย
- 2) เด็กอายุ 6-8 ขวบ นิยมใช้หนังสือขนาด 14.50 x 21 เซนติเมตร จำนวน 16 หน้า หรือ ขนาด 18.50 x 26 เซนติเมตร จำนวน 16 หน้า ไม่รวมปกหน้าและหลัง พร้อมภาพประกอบ
- 3) เด็กอายุ 9-11 ขวบ นิยมใช้หนังสือขนาด 18.50 x 26 เซนติเมตร จำนวน 24 หน้า ไม่รวมปกหน้าและหลัง พร้อมภาพประกอบ

แต่ผู้วาดภาพประกอบก็ไม่จำเป็นต้องยึดขนาดหนังสือตามผลวิจัยมาเป็นขีดจำกัดในการสื่อสารด้วยภาพ และควรคำนึงถึงพัฒนาการตามอายุควบคู่ไปกับการออกแบบด้วย

3.1.2 ส่วนประกอบของตัวเล่มหนังสือนิทานเด็ก โดยมาตรฐานจะประกอบไปด้วย

- 1) ปกหน้า เป็นส่วนสำคัญสำหรับหนังสือนิทานเด็กรวมถึงหนังสือประเภทอื่น ๆ เพราะชื่อเรื่องและภาพจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจอยากอ่านหนังสือ
- 2) ปกหน้าด้านใน จะทำหน้าที่เป็นปกหน้า เมื่อปกหน้าฉีกขาดหรือหลุดออก
- 3) เนื้อเรื่อง และภาพประกอบ
- 4) ปกหลังด้านใน จะทำหน้าที่เป็นปกหลัง เมื่อปกหลังฉีกขาดหรือหลุดออก
- 5) ปกหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.3 การใช้ตัวอักษรที่เหมาะสมกับหนังสือนิทานเด็ก

เรื่องของการใช้ตัวอักษรในหนังสือนิทานเด็กนั้นนับว่าอุปสรรคเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง หากเด็กออกผลต้องเฟ่งสายตามากกว่าปกตินั้นอาจเกิดจากตัวอักษรในหนังสือมีความไม่ชัดเจนหรืออ่านยาก ซึ่งจะมีผลต่อการอ่านและความชอบหนังสือในอนาคตได้ การใช้ตัวอักษรในหนังสือนิทานเด็กที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

- 1) ตัวอักษรมีขนาดใหญ่ เส้นหนา แบบอักษรมาตรฐานพอเหมาะสมกับสายตาเด็ก
- 2) ตัวอักษรต้องเป็นแบบที่เหมาะสมกับทั้งส่วนสูงและความหนา
- 3) น้ำหนักของตัวอักษรต้องสม่ำเสมอไม่ขาด มีหัวชัดเจน
- 4) ตัวอักษรแต่ละตัวต้องเรียงตัวติดกันได้ดี ประกอบเป็นคำได้
- 5) ตัวอักษรต้องมีลักษณะที่อ่านแล้วสบายตา
- 6) เนื้อหาสาระสำคัญควรใช้ตัวอักษรที่ใหญ่ขึ้นและหนาขึ้น เพื่อให้รู้สึกเน้นหนักที่ข้อความสำคัญ
- 7) การเลือกใช้ตัวอักษรในหนังสือนิทานเด็กต้องคำนึงถึงความอดทนงอและออกนอกเป็นสำคัญ ทั้งนี้

ควรพิจารณาถึงรูปแบบ ขนาดของไฟ สี และความตัดกันของตัวอักษรกับพื้นหลัง ข้อควรระวังที่สำคัญคือ ในกรณีที่เนื้อหาแน่นมาก ควรเผื่อพื้นที่ให้พอสำหรับใส่ตัวอักษรให้ครบ และระวังไม่ให้ตัวอักษรเบียดภาพจนทำให้ดูอึดอัดเกินไป อีกประการหนึ่ง คือ ไม่ควรวางตัวอักษรซ้อนภาพในบริเวณที่เป็นจุดสำคัญหรือมีรายละเอียดสำคัญ เพราะจะทำให้อ่านยาก ดังนั้นในขณะที่นี้กวาดภาพประกอบกำลังวางแผนเรื่องลักษณะของภาพ ก็ต้องคำนึงถึงการจัดวางตำแหน่งตัวอักษรให้เกิดความเหมาะสมกับองค์ประกอบของภาพด้วย

3.2 ลักษณะของภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก

ชนิดและลักษณะของภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

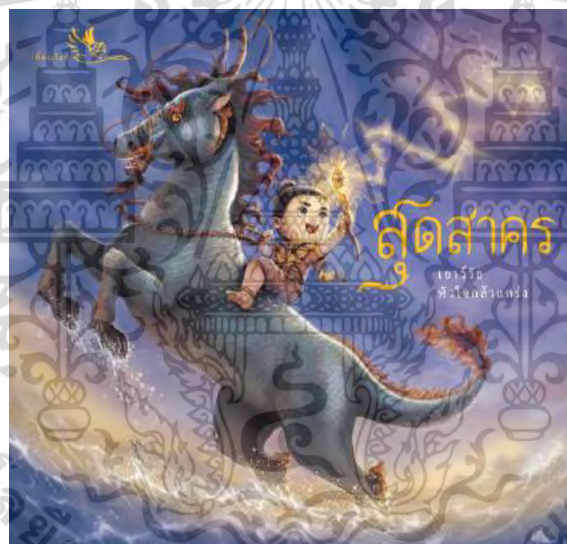
- 1) รูปแบบภาพเหมือนจริง (Realistic form) คือ ภาพที่มีรูปร่างอันมีที่มาจากความเป็นจริง ได้แก่ ภาพทิวทัศน์ หรือ ภาพวาดเหมือนจริง แต่สุดจนใหญ่โตมิใช่ตาพวาด เพราะผู้วาดจะสามารถวาดภาพประกอบได้อย่างกว้างขวาง เก็บรายละเอียดและเน้นบางส่วนได้ดีกว่าภาพถ่าย (เกริก ยุ้นพันธุ์, 2543)
- 2) รูปแบบภาพเลียนแบบของจริง (Analogical form) คือ ภาพที่มีรูปร่างอันมีที่มาจากความเป็นจริง หรือมีรูปร่างที่ผิดแปลกไปจากความเป็นจริง แต่ยังสามารถเดาได้เหมือนภาพอะไร เช่น ภาพสัตว์ที่เลียนแบบท่าทางคล้ายคน เป็นต้น (วรารัณ ศิริโชค, 2542)
- 3) รูปแบบเหนือจริง (Surrealistic form) คือ ภาพจินตนาการ ใช้ประกอบสำหรับเรื่องราว ไม่

มีอยู่จริง เช่น แม่มด ปีศาจ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.1 ตัวอย่างรูปแบบเหมือนจริง (Realistic form) เรื่องเด็กเลี้ยงแกะ สำนักพิมพ์ห้องเรียน

ภาพที่ 3.2 ตัวอย่างรูปแบบเหนือจริง (Surrealistic form) เรื่องสุตสาคร สำนักพิมพ์ห้องเรียน

ก่อนที่นักวาดภาพประกอบจะเริ่มลงมือวาดภาพ จะต้องคำนึงถึงสัดส่วนของภาพกับเนื้อเรื่องซึ่งขึ้นอยู่กับวัยของเด็กด้วย เด็กอายุน้อยภาพต้องมีมาก เด็กอายุมากภาพก็ต้องมีน้อยลง หนังสือนิทานสำหรับเด็กจะเน้นภาพมากกว่าเนื้อเรื่องที่เขียนเป็นตัวอักษร ภาพที่ดีจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กเข้าใจเนื้อเรื่องได้รวดเร็วโดยไม่ต้องเสียเวลาอ่าน และมีความสุขยาม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์: ภาพประกอบที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1) ช่วยเสริมให้หนังสือเป็นที่น่าสนใจสำหรับเด็ก ตั้งแต่การออกแบบภาพปกของหนังสือ สี ชนิดของภาพ จะต้องดึงดูดใจให้เด็กอยากอ่าน และที่สำคัญภาพประกอบจะต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ภาพต้องช่วยให้การแปลความหมายของคำ เช่น คำคุณศัพท์สร้อย:หรือสรหังความเข้าใจได้มากขึ้น เช่น เจกหญิง กษัตริย์:แมมุด จักรवाल จรวด (บันลือ พกษะวัน, 2534) ดังนั้น ภาพที่ดีจะช่วยสรหังมโนภาพ จินตนาการ ขณะที่รูปภาพเด็กก็สามารถเดาเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ แต่ก็ไม่ควรให้ภาพดูน่ากลัวเกินไป

3) ภาพช่วยขยายประสบการณ์ของของเด็กได้อย่างกว้างขวางในเรื่องที่เด็กไม่เคยเห็นมาก่อน เช่น สภาพแวดล้อมที่หนาวมากและมีหิมะตก ปะการังและปลาสวยงามที่อยู่ใต้ทะเลลึก เป็นต้น

4) ภาพต้องควรกระตุ้นให้เกิดความสนใจอยากอ่าน อยากค้นพบสิ่งแปลกใหม่ควรมีชีวิตชีวา มีความเคลื่อนไหวอยู่ในภาพ และบางครั้งเป็นภาพที่ให้อารมณ์ขัน

5) ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กต้องสอดคล้อง และตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียนหนังสือ ดังนั้น นักวาดภาพประกอบจะต้องได้พบเพื่อฟังความคิดเห็น หรือความต้องการของนักเขียน หรือปรึกษากับ บรรณาธิการเพื่อให้ได้ภาพที่สมบูรณ์ที่สุด

6) ภาพควรให้สีสันสดใสสวยงาม แต่สามารถใช้สีขาว-ดำได้ขึ้นอยู่กับเรื่องราวของหนังสือ และพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ เช่น เด็กเล็กจะชอบภาพที่ใช้สีสันสดใสประเภทแมมู โดยไม่คำนึงถึงรายละเอียด และความเป็นจริงเช่น เป็นต้น เมื่อเด็กโตขึ้นจะชอบสีที่ใกล้เคียงธรรมชาติ และมีความเป็นจริงมากขึ้นตามลำดับ

7) ส่วนประกอบของภาพจะต้องถูกต้องตามความเป็นจริง โดยเฉพาะสำหรับเด็กเล็ก ภาพไม่ควรจะให้หยาบคาย เช่น ภาพคนไม่ควรใช้ครึ่งตัว เพราะเด็กเล็กไม่สามารถที่จะเข้าใจภาพที่หยาบคายครึ่งตัวได้ (รัถพร ชังธาดา, 2531)

3.3 เทคนิคและสื่อที่เหมาะสมกับหนังสือนิทานสำหรับเด็ก

สื่อ (Media) คือวัสดุที่ผู้วาดภาพนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ภาพประกอบหนังสือนิทาน ซึ่งนักวาดภาพประกอบจะต้องทำความเข้าใจ และมีความรู้ในคุณสมบัติของสื่อแต่ละประเภทหรือสื่อที่ตนใช้เป็นอย่างดี จึงจะสามารถถ่ายทอดภาพออกมาได้อย่างสวยงามตรงตามที่ต้องการ ตัวอย่าง ของสื่อที่ปรากฏให้เห็นตามหนังสือนิทานสำหรับเด็กเช่น

1) สีน้ำ (Water color) สีซึ่งมีทั้งเป็นหลอดและเป็นก้อนแข็งบรรจุหลอดไขผสมกับน้ำเพื่อใช้เขียนภาพ มีลักษณะโปร่งใส สามารถใช้ระบายได้ทั้งกระดาษแข็งและกระดาษเปียก สีจะดูสดใสและ ชุ่ม และซึมซับเข้ากันได้ดี ถ้าต้องการให้สีอ่อนหรือแก่ สามารถผสมน้ำมากน้อยได้ตามต้องการ (อารีย์ สุทธิพิพิธ; 2536, หน้า 36)

ภาพที่ 3.3 ตัวอย่างงานภาพประกอบสีน้ำ เรื่อง Little Five Ducks โดย Carol Newsom

2) สีโปสเตอร์ (Poster color) เป็นสีที่มีคุณสมบัติที่บดแสง สามารถระบายทับสีที่ระบายก่อนได้ การทำให้สีโปสเตอร์มีความเข้มข้นหรือแก้มโดยการเติมสีขาวหรือดำผสมลงไป และสีโปสเตอร์สามารถทำให้สีที่ระบายมีคุณลักษณะเกลี่ยเรียบได้ด้วย

3) สีอะคริลิก (Acrylic) เป็นสีที่บรรจุในหลอด ใช้น้ำเป็นตัวทำละลาย หลังจากแห้งแล้วจะกันน้ำได้ สามารถลงสีทับซ้อนกันได้โดยสีชั้นล่างไม่ละลายขึ้นมา สีที่ปรากฏจะมีความสดใสอย่างมาก และสามารถเขียนได้บนพื้นผิวต่างๆ เช่น ไม้พลาสติก ผก กระดาษ ภาพประกอบหนังสือเด็ก มักใช้สีชนิดนี้กับงานที่มีรูปร่างตัวละครตัวโตๆ หรือใช้กับพื้นที่กว้างๆ เช่น ท้องฟ้า ทุ่งหญ้า เป็นต้น

ภาพที่ 3.4 ตัวอย่างงานภาพประกอบสีอะคริลิก เรื่อง First the Eggs โดย Laura Vaccaro Seeger

4) สีหมึก (Ink color) เป็นสีที่มีคุณลักษณะโปร่งใสเหมือนสีน้ำ แต่ระบายยากกว่าสีน้ำ ความเข้มข้นของสีมีมากกว่า ความสดของสีจะมีมากกว่าสีน้ำ เหมาะสำหรับเป็นสีในการวาดเพื่อจัดทำภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กประเภทเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับจินตนาการ และเหมาะต่อระบบการพิมพ์ เพราะต้นฉบับสีหมึกมีความเหมาะสมกับระบบการพิมพ์ ภาพที่พิมพ์ออกมาจะมีสีสดใสและคมชัด ส่วนภาพวาดที่ใช้สีน้ำมัน สีอะคริลิก สีไม้ สีเทียน และสีชอล์ก จะขึ้นอยู่กับความสามารถพิเศษ และความชำนาญของผู้วาดภาพประกอบ หลังจากมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางศิลปะอย่างดีแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) ดินสอสี (Color pencil) เป็นสีที่มีลักษณะคล้ายดินสอ แต่ดินสอสีต่าง ๆ บรรจุกล่องมีให้เลือกมากมายหลายสี เป็นสีที่ใช้ง่ายคล้ายดินสอบางชนิดสามารถใช้ผสมน้ำแล้วระบายได้คล้ายสีน้ำหรือสีหมึก

ภาพที่ 3.5 ตัวอย่างงานภาพประกอบดินสอสี เรื่อง Mysteries of Clouds โดย Oksana Drachkovska

6) สีพาสเทล (Pastel color) เป็นผงสีที่อัดเป็นแท่ง มีหลายชนิดใช้เขียนบนกระดาษ งานภาพประกอบที่ใช้สีชนิดนี้มักจะออกนุ่มนวลนวล บางเบา น่ารัก กระดาษที่เลือกใช้จะมีผลกับความแปลกและน่าสนใจมากขึ้น และเพื่อรักษาภาพ การพ่นน้ำยาเคลือบไว้แต่จะทำให้ความสดของสีลดลงบ้าง

7) การปะติดและสื่อผสม (Collage and mixed media) เป็นการใช้กระดาษหรือวัสดุอื่นๆ เหมาะสมมาประกอบกันเกิดเป็นภาพขึ้นหรืออาจจะใช้การลงสีเข้าไปแต่งเติมด้วยก็ได้

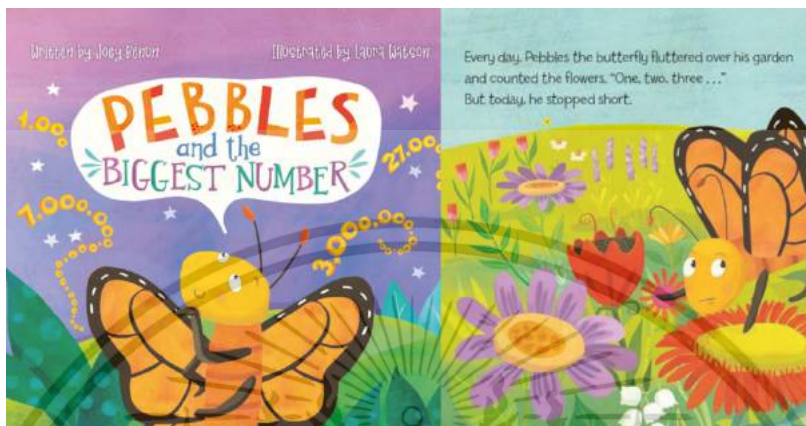

ภาพที่ 3.6 ตัวอย่างงานภาพประกอบการปะติดและสื่อผสม เรื่อง Jennie's Hat โดย Ezra Jack Keats

8) ปากกา (Pen) เป็นเครื่องเขียนสำเร็จรูปที่สำคัญในการวาดเส้นโดยดั่งสะดวกสบาย มีเส้น ที่คมชัด เน้นเส้นหนักเบาได้ตามต้องการ มีหลายสี หลายขนาด และหลายชนิด เช่น ปากกาหมึกซึม ปากกาลูกลื่น ปากกาเขียนแบบ เป็นต้น

9) คอมพิวเตอร์ (Computer) เป็นอุปกรณ์การวาดภาพประกอบที่ทันสมัยมีโปรแกรมสำหรับ สรพภาพและลงสี บางครั้งนักวาดภาพประกอบจะร่างภาพด้วยมือ แล้วนำไปลงสีในโปรแกรม คอมพิวเตอร์ วิธีการนี้ไม่จำกัดสีใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นี้ดีมากที่สุดต่อระบบการพิมพ์ โดยเฉพาะเรื่องของสีเพราะต้นฉบับกับภาพที่พิมพ์ ออกมาจะมีสีสดใสและคมชัด ไม่ผิดเพี้ยน สดจนขอตอยนั้นขึ้นอยู่ระดับประสบการณ์ของผู้อวดภาพประกอบ และความชำนาญในการใช้อุปกรณ์: รวมถึงการจัดองค์ประกอบภาพ ซึ่งอาจทำให้งานดูไม่มีชีวิตชีวาและขาดเสน่ห์ได้

ภาพที่ 3.7 ตัวอย่างงานภาพประกอบคอมพิวเตอร์เรื่อง Pebbles and the Biggest Number Hat
ภาพประกอบโดย Laura Watson

10) เทคนิคที่เกิดจากการทดลอง (Experimental technique) เป็นการค้นคว้าและทดลอง ทหาวิธีการวาดหรือลงสีภาพของตัวนักวาดภาพประกอบเอง เพื่อหาความเป็นไปได้ในการออกแบบ ภาพรูปแบบใหม่ๆ เทคนิคที่ได้นี้จะทำให้เกิดรูปแบบที่เป็นแบบอย่างเฉพาะตัวของตัวนักวาดภาพ ประกอบเอง (Style หรือ Self promotion)

ภาพที่ 3.7 ตัวอย่างงานภาพประกอบเทคนิค Etching และ Aquatint เรื่อง When It Comes
โดย สรรประภา วุฒิวร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากสื่อและเทคนิคการวาดภาพประกอบที่หลากหลายนี้ ผู้เขียนมักได้รับคำถามว่าแล้วสื่อหรือเทคนิคไหนเหมาะสมกับเด็กที่สุด คำตอบที่ผู้เขียนได้ทำการทดสอบกับเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปีพบว่าทุกสื่อและเทคนิคไม่มีผลกับการชอบภาพประกอบของเด็ก จึงเป็นการสนับสนุนได้แก่เด็ก ชอบเรื่องที่สนุกและตรงกับพัฒนาการ และชอบภาพที่สวยงามและสื่อสารได้ชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

วิธีการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานเริ่มจากการกำหนดหัวข้อที่สนใจ ค้นหาข้อมูลจากบนเว็บไซต์: หนังสือที่เกี่ยวข้อง สํารวจหนังสือนิทานประเภทเดียวกันว่ามีกรนำเสนอขอมูลอยดงไร และกำหนดกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับมาทำการวิเคราะห์ เรียบเรียงใหม่อีกครั้ง กำหนดขอบเขตของงานและแนวทางการออกแบบโดยคำนึงถึงสิ่งที่ต้องการนำเสนอและความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก แล้วจึงวางแผนพัฒนาชิ้นงานตามลำดับจนสำเร็จ

4.1 กลุ่มเป้าหมาย

ด้านกายภาพ เด็กอายุระหว่าง 6-9 ปี กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น ครอบครัวฐานะปานกลาง ผู้ปกครองมีรายได้ 30,000 บาท/เดือน

ด้านจิตภาพ ชื่นชอบการอ่านหนังสือนิทานกับผู้ปกครอง สามารถอ่านเรื่องที่มีตัวอักษรเยอะหรือเนื้อหาซับซ้อนได้ มีสัตว์เลี้ยงหรือเคยมีสัตว์เลี้ยงมาก่อน

4.2 วิธีการเก็บข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในสื่อได้มาจากการศึกษาบนเว็บไซต์ งานวิจัย หนังสือที่เกี่ยวข้องทั้งในอินเทอร์เน็ตและห้องสมุด รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ

4.2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเด็ก ตำแหน่งที่ปรึกษาสำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ กระทรวงวัฒนธรรม

4.3 ขอบเขตของเนื้อหา

แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของเด็กเมื่อต้องเผชิญกับการสูญเสียโดยไม่มีใครคอยให้คำแนะนำ มีการยกตัวอย่างของพฤติกรรมของผู้ปกครองที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมในการรับมือ การปลอบประโลมเยียววจิตใจของเด็กไม่ให้บอบช้ำ และการอธิบายนิยามของการสูญเสียอย่างเหมาะสม ไม่มีความรุนแรง ผ่านการดำเนินเรื่องของนิทาน โดยมุ่งเน้นให้เข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของเด็กเมื่อต้องเผชิญกับการสูญเสียสัตว์เลี้ยง เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจมุมมองของเด็ก สามารถอธิบาย และมีวิธีรับมือกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 ขอบเขตของชิ้นงาน

- 1) หนังสือเน้นภาพประกอบสำหรับเด็ก ขนาด 10x10 นิ้ว 32 หน้า จำนวน 1 เล่ม ปกแข็ง เขทเลข ด้วยเทคนิค Lay Flat สามารถกางหนังสือได้กว้างถึง 180 องศา
- 2) โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ ขนาด A3 จำนวน 1 ชิ้น
- 3) สื่อประชาสัมพันธ์อื่นๆ ได้แก่

กระเป๋าผ้าแคนวาส สกรีนเต็มใบ ขนาด 35x40 เซนติเมตร จำนวน 1 ใบ

ผ้าเช็ดหน้า เนื้อผ้าไมโครไฟเบอร์ ขนาด 30x30 เซนติเมตร จำนวน 1 ผืน

พวงกุญแจหมอน ลายตัวละครในนิทาน ผ้าขนสั้น สกรีน 1 ดกน ได้คัทตามทรง ขนาดตามดกนที่ยาวที่สุด 8 เซนติเมตร จำนวน 3 ชิ้น

4.5 แนวทางการออกแบบ

4.5.1 แนวทางที่ 1: ดินแดนสุดท้าย

เรื่องราวของเด็กหญิงที่มีสุนัขแก่เป็นเพื่อน วันรุ่งขึ้นมันหายไปโดยไม่รู้ที่ไป เธอจึงตัดสินใจออกตามหา และได้รู้จักกับผู้นำทางที่พาเธอเดินทางไปยัง ‘ดินแดนสุดท้าย’ เพื่อเจอกับสุนัขแก่เพื่อนรักอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ได้รับบทเรียนอันแสนล้ำค่าจากการเดินทางในครั้งนี้

สารที่ต้องการจะสื่อ : เรื่องนี้จะแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของเด็กเมื่อเผชิญกับการสูญเสีย วิธีปอบปะโลมลูกที่เหมาะสมสำหรับผู้ปกครอง การเปรียบเทียบความตายกับสิ่งอื่น สอนให้เด็กเห็นคุณค่าของความทรงจำที่มีร่วมกัน และการก้าวข้ามผ่านความเศร้าจากการสูญเสีย

มูตโทน : สื่อถึงความฝัน จินตนาการ ผจญภัย และการจากลา ใช้ทั้งโทนสีมืดและสว่าง เน้นการใช้สีโทนเย็นเป็นสณมมากที่ให้ความรู้สึกขึงเพื่อ เศร้า นอคนหา แต่ดียังมีความอบอุ่นและนุ่มนวล เพราะต้องการมุ่งเน้นที่การปอบปะโลมจิตใจของเด็ก

ภาพที่ 4.1 แนวทางการออกแบบที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.2 แนวทางที่ 2: ในวันที่เธอหายไป

อธิบายคอนเซปต์: เด็กหญิงที่เฝ้ารอการกลับมาของเจทสุนัขตามที่คุณพ่อกุณแม่ของเธอบอก วันแล้ววันเล่าเธอก็ยิ่งเกิดความกังวล และเมื่อได้ตื่นขึ้นมาในเช้าวันถัดไป คุณพ่อกุณแม่ก็เริ่มหายไปทีละคน บรรยากาศรอบข้างดูบิดเบี้ยว แล้วเจ้าสุนัขกลับมาหาเธออีกครั้งพร้อมท่าทีที่ดูแปลก ๆ ไป จนในที่สุดเธอก็ได้รู้ความจริงบางอย่างในตอนสุดท้าย

สารที่ต้องการจะสื่อ : สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบและอารมณ์สับสน กังวล รู้สึกผิดของเด็กที่เกิดจากการบิดเบือนความจริงของผู้ปกครอง การสังเกตลักษณะของความตาย และการเดินต่อไปข้างหน้าถึงแม้ว่าจะเคยเผชิญกับการสูญเสีย

มูตโทน : สื่อถึงความรู้สึกของเด็กเมื่อสุนัขหายไปแล้วและกลัวว่าสักวันหนึ่งพ่อแม่จะต้องหายไปเช่นเดียวกัน ให้อารมณ์เหงา เศร้า แต่ก็มีความไร้เดียงสาของเด็ก ๆ

ภาพที่ 4.2 แนวทางการออกแบบที่ 2

4.5.3 แนวทางที่ 3: หนึ่งชีวิตทวนคืน

อธิบายคอนเซปต์: เด็กหญิงที่ไม่ยอมรับการจากไปของเจทหมาของตนเอง จึงได้ขอความช่วยเหลือจากเหล่าสัตว์ใกล้บ้าน ด้วยเหตุนี้เธอจึงเข้าใจการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ว่าเป็นเรื่องธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้กับทุกสิ่งมีชีวิต และสามารถปล่อยวางการสูญเสียได้มากขึ้น

สารที่ต้องการจะสื่อ : เรื่องนี้ทำให้เห็นถึงอารมณ์ไม่ยอมรับต่อการสูญเสียของเด็ก และพาไปรู้จักกับวัฏจักรชีวิต ว่าการเกิด แก่ เจ็บ ตาย มันคือเรื่องธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้กับทุกชีวิตและไม่ใช่ว่าเรื่องใกล้ตัว

มูตโทน : มีสีสันสดใส ใช้สีอิงจากธรรมชาติอย่างต้นไม้ใบหญ้า ให้เด็กสนุกเพลิดเพลินไปกับการสำรวจและเรียนรู้เรื่องนี้ โดยไม่ทำให้รู้สึกหดหู่หรือชวนเศร้าจนเกินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.3 แนวทางการออกแบบที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

การดำเนินการออกแบบ

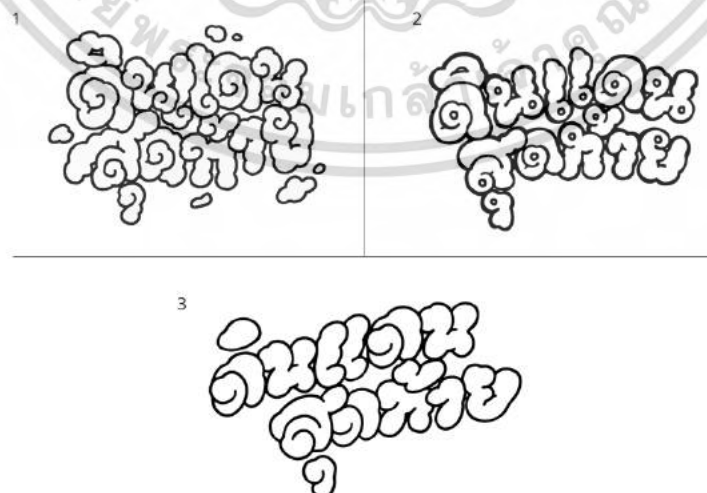
5.1 การพัฒนาโลโก้

ในการออกแบบหนังสือภาพนิทานเกี่ยวกับการสูญเสียสัตว์เลี้ยงในวัยเด็กได้กำหนดชื่อเรื่องว่า ดินแดนสุดท้าย และออกแบบภาพร่างดังนี้

ภาพที่ 5.1 แบบร่างโลโก้

สรุปการเลือกแบบ ขฟพเจทเลือกแบบ C มาพัฒนาต่อ เนื่องจากมีลักษณะเป็นก้อนนุ่มนวลมีคัลทหรูปทรงของก้อนเมฆซึ่งสอดคล้องกับดินแดนสุดท้ายของเรื่องที่ตั้งอยู่บนก้อนเมฆ มีความน่ารักเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย จึงได้พัฒนาแบบร่างดังนี้

ภาพที่ 5.2 การพัฒนาโลโก้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และเลือกแบบที่ 2 มาพัฒนาต่อให้เกิดความเหมาะสมเมื่อนำไปวางบนหน้าปก

อินมโเอะ ลูกหาวัย

ภาพที่ 5.3 โลโก้สำเร็จ

5.2 การออกแบบตัวละคร

5.2.1 น้องกุกโกแปนตัวละครหลักของเรื่อง โดยในครั้งแรกออกแบบใหม่ 3 ลักษณะนิสัย ได้แก่ เด็ก ร่าเริง เด็กขี้อาย และเด็กเจ้าอารมณ์ ในลายเส้นทั้ง 3 แบบ

สุดท้ายได้เลือกเด็กร่าเริงในลายเส้นแบบที่ 3 มาเป็นตัวละครหลักของเรื่อง เพราะการแสดงอารมณ์ไม่ซับซ้อน เข้าถึงง่าย และองค์ประกอบของสีตรงข้ามกับบรรยากาศในเรื่องซึ่งเป็นสีโทนเย็น ทำให้น้องกุกโกแปนตัวละครที่มีความโดดเด่นขึ้นมา

ภาพที่ 5.4 ภาพร่างตัวละครน้องกุกโก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.5 ภาพสำเร็จตัวละครน้องกุกโก

5.2.2 เจทก๊อกแก๊ก เป็นสุนัขแก่เพศผู้เพื่อนรักของน้องกุกโก คุณพ่อกับคุณแม่รับมาเลี้ยงตั้งแต่ตอนที่น้องกุกโกยังไม่เกิด เมื่อน้องกุกโกเติบโตเป็นเด็กหญิง เจทก๊อกแก๊กก็แก่มากแล้ว ยังสามารถวิ่งเล่นสนุกสนานได้ แต่ร่างกายก็ไม่แข็งแรงเท่าเมื่อก่อน

ทำการออกแบบในลายเส้นต่างๆ ตามลักษณะสายพันธุ์: จึงได้เลือกให้เป็นสุนัขพันธุ์ไทยหลังอาน สีน้ำตาล ตัวใหญ่ ท่าทางใจดี เป็นมิตรกับเด็ก และมีความเหมาะสมกับที่ตั้งในเรื่องซึ่งเป็นประเทศไทย

ภาพที่ 5.6 ภาพร่างตัวละครเจทก๊อกแก๊ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.7 ภาพสำเร็จตัวละครเจ้าก๊อแก็ก

5.2.3 ผู้นำทาง มีการอ้างอิงมาจากยมทูตของไทย เป็นผู้นำเหล่าดวงวิญญาณไปสู่โลกหลังความตาย ผู้นำทางในนิทานเรื่องนี้จึงมีเอกลักษณ์บางอย่างที่ดึงมาจากยมทูต เช่น มีเขา ตัวสีแดง แต่งชุดไทย ใส่เครื่องประดับ แต่นำมาออกแบบให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น และไม่สร้างความน่ากลัวให้กับเด็ก

ภาพที่ 5.8 ภาพร่างตัวละครผู้นำทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.9 ภาพสำเร็จตัวละครผู้นำทาง

5.2.4 วิญญาณเด็กหญิง เป็นดวงวิญญาณที่น้องกุกโกเจอขณะกำลังออกเดินทางตามหาเจ้าก๊อกแก็ก
ในป่า ได้ทำการนำแบบร่างตัวละครของน้องกุกโกที่ไม่ได้ใช้มาพัฒนาต่อเป็นตัวละครนี้

ภาพที่ 5.10 ภาพร่างตัวละครวิญญาณเด็กหญิง

ภาพที่ 5.11 ภาพสำเร็จตัวละครวิญญาณเด็กหญิง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.5 คุณพ่อของคุณแม่ ผู้ปกครองของน้องก๊วก๊ว คอยอยู่ข้างๆ และให้คำแนะนำกับลูกเสมอ ออกแบบให้ทั้งสองมีสีผมและหน้าตาคล้ายกับน้องก๊วก๊ว เพื่อให้ผู้อ่านรู้ว่าเป็นครอบครัวสายเลือดเดียวกัน

ภาพที่ 5.12 ภาพร่างตัวละครคุณพ่อของคุณแม่

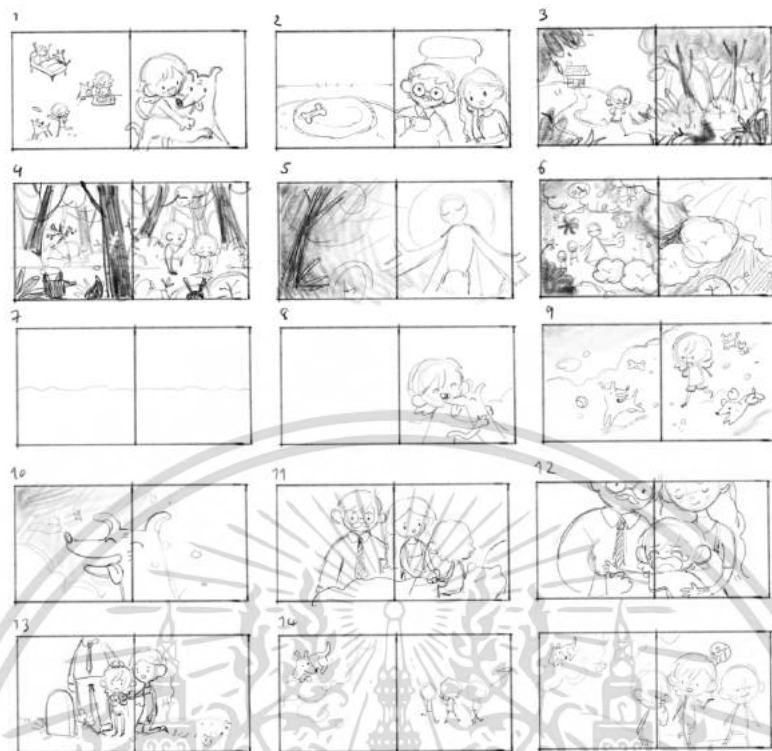

ภาพที่ 5.13 ภาพสำเร็จตัวละครคุณพ่อของคุณแม่

5.3 การออกแบบภาพประกอบ

เหตุการณ์ในเรื่อง “ดินแดนสุดท้าย” เป็นเรื่องราวของน้องก๊วก๊วที่ออกตามหาเจ้าก๊วก๊วแก๊ก ฉากตุง ๆ ในหนังสือนิทานจึงประกอบด้วย บ้าน ป่า และดินแดนสุดท้ายตามการดำเนินเรื่อง เริ่มจากการขึ้นโครงภาพร่างและกำหนดสีที่ต้องการใช้ในแต่ละภาพอย่างคร่าว ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.14 ภาพร่างภาพประกอบภายในเล่ม

ภาพที่ 5.15 ภาพร่างภาพประกอบภายในเล่มแบบกำหนดสีคร่าว ๆ

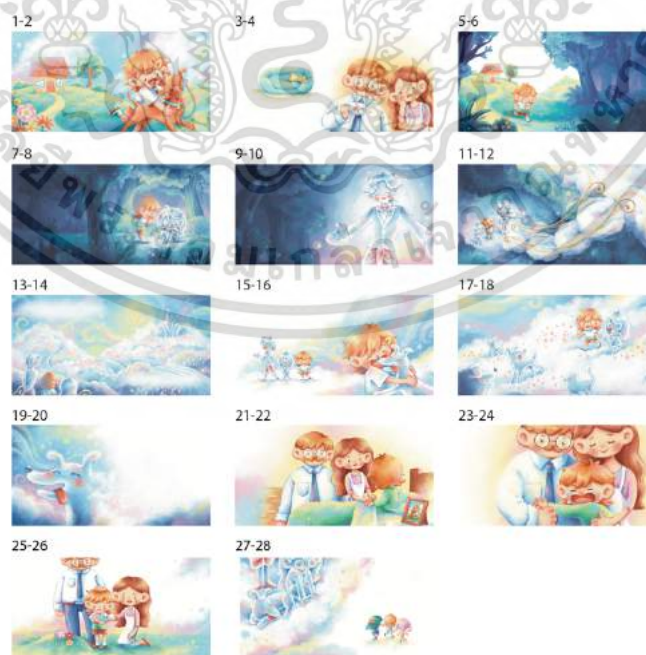
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากนั้นได้ทำการร่างภาพอย่างละเอียดครั้ง โดยคำนึงถึงรายละเอียดในแต่ละภาพ ลองใส่ข้อความในพื้นที่ที่ได้เว้นไว้ กำหนดทิศทางของแสงและสีให้มีความชัดเจนขึ้น เพื่อช่วยในการทำงานในขั้นตอนต่อไป

ภาพที่ 5.16 ภาพร่างภาพประกอบภายในเล่มอย่างละเอียด

ดำเนินการทำภาพประกอบในเล่มต่อไปจนได้งานสำเร็จ

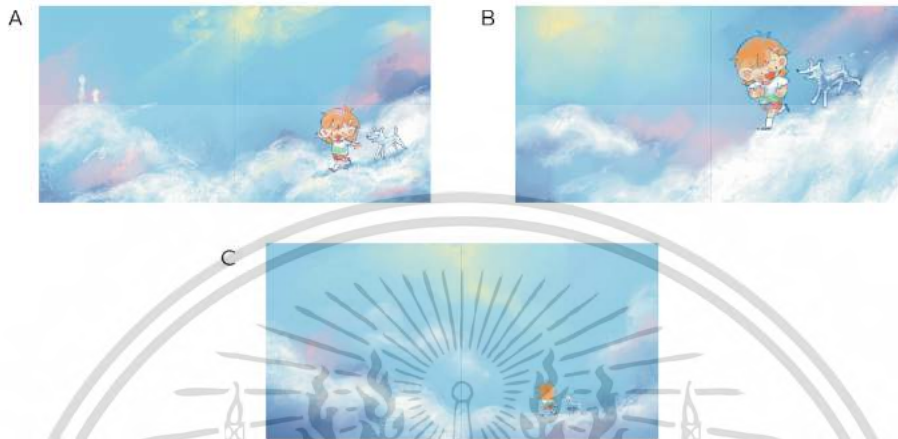

ภาพที่ 5.17 ภาพสำเร็จภาพประกอบภายในเล่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4 การออกแบบหน้าปก

ได้ทำการออกแบบไวทั้งหมด 3 แบบ เป็นภาพของตัวละครหลักกำลังวิ่งเล่นอยู่บนดินแดนสุดท้ายอย่างมีความสุขโดยมีการจัดวางองค์ประกอบที่แตกต่างกัน และได้เลือกแบบ A มาทำการพัฒนาต่อ

ภาพที่ 5.18 ภาพร่างหน้าปก

ในเริ่มแรกได้คิดวางโลโกชื่อเรื่องไว้ที่ตอนขยบนของหนกปกหนก ก่อนจะแก้ไขเป็นการจัดวางไวตรงกลางในผลงานสำเร็จ

ภาพที่ 5.19 ภาพร่างหน้าปกแบบมีโลโก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดำเนินการภาพหนักปกตอใหญ่สำเร็จ และตรงตามขนาดที่โรงพิมพ์ต้องการ นำมาประกอบกับกราฟที่
ได้เตรียมไว้เป็นอันสำเร็จ

ภาพที่ 5.20 ภาพสำเร็จหน้าปก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

ผลงานสำเร็จ

6.1 ภาพประกอบภายในเล่ม

ภาพประกอบภายในนิทานเรื่อง “ดินแดนสุดท้าย”

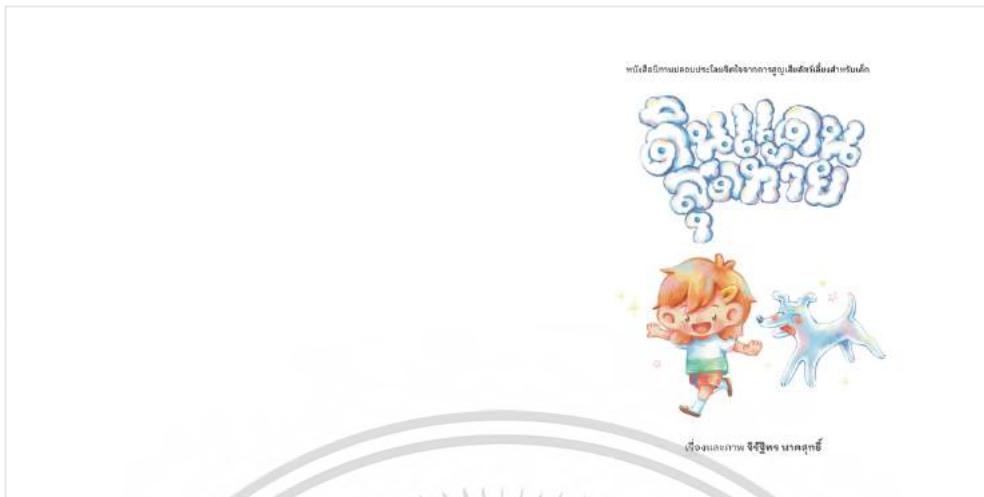

ภาพที่ 6.1 ปกหน้าและปกหลัง ดินแดนสุดท้าย

ภาพที่ 6.2 หน้า 1 ดินแดนสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.3 หน้า 2-3 ดินแดนสุดท้าย

ภาพที่ 6.4 หน้า 4-5 ดินแดนสุดท้าย

ภาพที่ 6.5 หน้า 6-7 ดินแดนสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.6 หน้า 8-9 ดินแดนสุดท้าย

ภาพที่ 6.7 หน้า 10-11 ดินแดนสุดท้าย

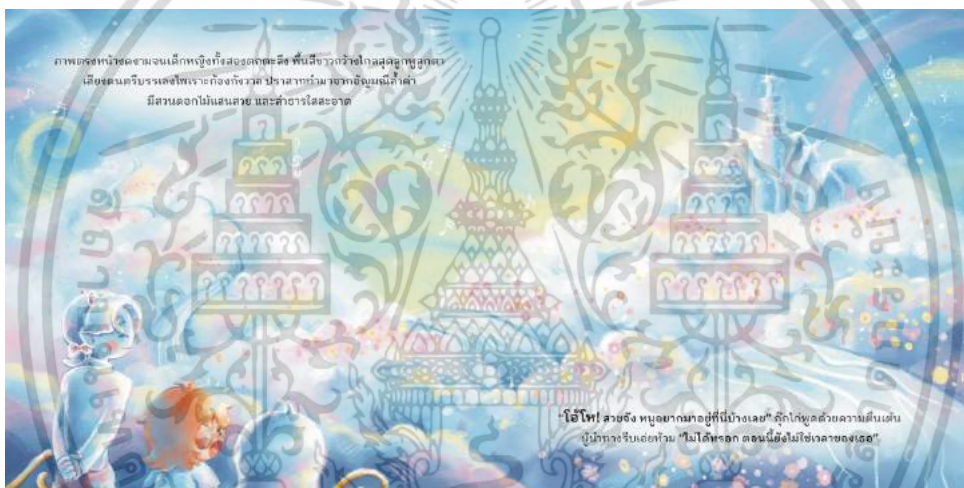

ภาพที่ 6.8 หน้า 12-13 ดินแดนสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกิจกรรมเชิงนิเวศวิทยาที่ศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.9 หน้า 14-15 ดินแดนสุดท้าย

ภาพที่ 6.10 หน้า 16-17 ดินแดนสุดท้าย

ภาพที่ 6.11 หน้า 18-19 ดินแดนสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.12 หน้า 20-21 ดินแดนสุดท้าย

ภาพที่ 6.13 หน้า 22-23 ดินแดนสุดท้าย

ภาพที่ 6.14 หน้า 24-25 ดินแดนสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทุกครั้งที่ร้องไห้ ผมคงคิดถึงสิ่งทีเกิดขึ้น
จนไม่อยากจะยอมรับว่ามันคือความจริง

“โอ้ๆ ไม่ใช่ความผิดของลูกเลยนะ
เจ้าก็อกแก็กอาบุนะแล้ว
ไม่เชิงตรงเหมือนเมื่อก่อน
ร่างกาวจึงหลุดทำงาน
ขึ้นมาเล่นกับลูกโมโม่ในหัวกันเอง”
คุณพ่อของคุณแม่โอบประโคมลูกสาว
ด้วยความอ่อนโยนอยู่ในอ้อมกอดของพวกเขา

ภาพที่ 6.15 หน้า 26-27 ดินแดนสุดท้าย

ที่ครอบครัวซึ่งช่วยกันหาเจ้าก็อกแก็ก
มาฝังไว้ในสวนหลังบ้าน
เพื่อเป็นการไว้อาลัย
ให้สักการจากไปในครั้งนี้

“ถ้าจะฝังให้ดีไม่เป็นไรนะ
มันแปลว่า ลูกมีความรัก
ให้เจ้าก็อกแก็กมาก ๆ ยังไงละ”
คุณพ่ออุบหัวเราะให้เบา ๆ

หนูไม่อยากให้เจ้าก็อกแก็กตายเลยนะ”
ก็อกก็อดเหลียวกับเงาที่เกิดขึ้น
“แม่ก็อยาก แต่มันเป็นเรื่องของธรรมชาติ”
คุณแม่อุบหัวเราะเบา ๆ เป็นการปลอบใจ

“เราคิดถึงช่วงเวลาดี ๆ ที่ได้อยู่กับ
เจ้าก็อกแก็กให้มาก ๆ กันดีกว่านะ”

ภาพที่ 6.16 หน้า 28-29 ดินแดนสุดท้าย

วันเราย่านไปหลายเดือน หลายปี
ความไกลเศร้าโศกจนนับเริ่มเบาบางลง

ก็อกโผล่ขึ้นโดยันมาก แม้จะยังคิดถึงเจ้าก็อกแก็ก
อยู่บ่อย ๆ แต่ตอนนี้เธอสามารถทำใจยอมรับ
และนำเรื่องของมันให้เพื่อน ๆ ฟังโดยที่ไม่รู้สึกเศร้าใจแล้ว

ภาพที่ 6.17 หน้า 30-31 ดินแดนสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกิจกรรมเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.18 หน้า 32-33 ดินแดนสุดท้าย

6.2 โปสเตอร์

ภาพโปสเตอร์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์หนังสือนิทาน

ภาพที่ 6.19 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ ดินแดนสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3 กระเป๋าผ้าแคนวาส

กระเป๋าผ้าแคนวาสกรีนลายเต็มใบสำหรับประชาสัมพันธ์หนังสือนิทาน

ภาพที่ 6.20 กระเป๋าผ้าแคนวาส

6.4 ผ้าเช็ดหน้า

ผ้าเช็ดหน้าสำหรับประชาสัมพันธ์หนังสือนิทาน

ภาพที่ 6.21 ผ้าเช็ดหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.5 พวงกุญแจหมอน

พวงกุญแจหมอนสำหรับประชาสัมพันธ์หนังสือนิทาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 บทสรุป

หนังสือภาพนิทานเกี่ยวกับการสูญเสียสัตว์เลี้ยงสำหรับเด็กวัย 6-9 ปี ดินแดนสุดท้าย สามารถสำเร็จ ล่วงได้ด้วยดี ตามขอบเขตของงานและระยะเวลาที่ไต่ทางแผนไวเอนแรกเริ่ม ทั้งหนังสือนิทานและสื่อ ประชาสัมพันธ์อื่น ๆ โดยมีจุดประสงค์เพื่อ

7.1.1 เพื่อศึกษาการออกแบบภาพประกอบ และวิธีการเล่าเรื่องสำหรับเด็ก

7.1.2 เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการสูญเสียได้เหมาะสมกับพัฒนาการ ตามช่วงวัย และสามารถรับมือได้ดีขึ้นในอนาคต

7.1.3 เพื่อให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้วิธีรับมือที่เหมาะสม และเข้าใจความรู้สึกของเด็กเมื่อต้องเผชิญกับ ความสูญเสีย

7.2 ปัญหาและข้อจำกัด

เมื่อทำการตีพิมพ์: สีของหน้าปกหนังสือนิทานมีความตุงกว่าความเป็นจริงพออยู่ประมาณ กับสีของ กระเป๋าผ้าซึ่งใช้ภาพของหน้าปกในการสกรีน เมื่อผลิตออกมาแล้วมีความสว่างกว่าความเป็นจริง เมื่อนำผลงาน ทั้งสองชิ้นนี้มาจัดวางด้วยกันจะทำให้เห็นความแตกต่างของสีของผลงานอย่างชัดเจน แม้จะใช้ภาพเดียวกัน หากทำการผลิตใหม่เพื่อแก้ไขอาจเกิดปัญหาด้านงบประมาณในการจัดทำตามมา

7.3 ข้อเสนอแนะ

เนื้อหาในหนังสือภาพนิทานเล่มนี้มีเนื้อหาในเชิงปลอดภัยของเด็กและเพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจเกี่ยวกับมุมมองของเด็กที่มีต่อการสูญเสียมากขึ้น หากมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการสูญเสียผ่านการลงมือทำกิจกรรม จะทำให้ผลงานชิ้นนี้เกิดความสมบูรณ์ขึ้นอย่างแน่นอน

บรรณานุกรม

- จารุจรรย์ ลาภพานิช. (27 กันยายน 2565). *ทำไมคนรุ่นใหม่นิยมเลี้ยง 'สัตว์' แทนมี 'ลูก'*. เข้าถึงได้จาก Urban Creature: <https://urbancreature.co/owning-pets-vs-having-kids/>
- ชาภิญณี เชื้อคำ. (2549). *การเข้าใจโมทัศน์เกี่ยวกับการมีชีวิตและความตายในเด็กอายุ 5 - 7 ปี ที่มีสุขภาพปกติ*. เข้าถึงได้จาก Research Gateway: https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/CU.the.2006.964
- ดร.นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. (2567). *คำศัพท์ทางมานุษยวิทยา Animal Domestication*. เข้าถึงได้จาก Anthropology Concepts: <https://anthropology-concepts.sac.or.th/glossary/8>
- พญ.เบญญาภา ขวลิขิตพิเชฐ. (2565). *การดูแลจิตใจผู้ป่วยเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียในช่วงการระบาด COVID-19*. เข้าถึงได้จาก โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์: <https://ycap.go.th/medical-articles/849-การดูแลจิตใจผู้ป่วยเด็กที่ได้รับผลกระทบ-จากการสูญเสียในช่วงการระบาด-COVID-19>
- พิมพ์จิต ตปนิยะ. (2555). *นวัตภาพประกอบสำหรับเด็กต้องรู้อะไรบ้าง?* เข้าถึงได้จาก ศิลปกรรมสาร ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 พ.ศ.2555: <https://fineart.tu.ac.th/mainfile/journal/7-2555-1/4.pdf>
- รพินทร์ ณ ถลาง. (5 กันยายน 2552). *ความตาย : นัยสำคัญในวรรณกรรมสำหรับเด็ก*. เข้าถึงได้จาก วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ 25 ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546: <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/hm/article/view/675>
- ศรินรัตน์ วัฒนธรรนันท. (2560). *ความโศกเศร้าจากการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก: บทบาทพยาบาล*. เข้าถึงได้จาก วารสารพยาบาลสภากาชาดไทย: <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/trcnj/article/view/96887>
- แสงเดือน ยอดอัญมณีวงศ์. (18 สิงหาคม 2560). *สัตว์เลี้ยงช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ของเด็กได้หรือไม่*. เข้าถึงได้จาก Chiang Mai Veterinary Journal: <https://www.vet.cmu.ac.th/cmvej/document/vol.15/number-3/2017-3-2.pdf>
- BrianFit Studio. (10 มิถุนายน 2563). *มาทำความเข้าใจพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็ก ๆ กันเถอะ!* เข้าถึงได้จาก BRIANFIT: <https://brainfit.co.th/th/blog-th/มาทำความเข้าใจพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กๆกันเถอะ>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

The American Academy of Child and Adolescent Psychiatry. (เมษายน 2560). *Death of Pets:*

Talking to Children. เข้าถึงได้จาก The American Academy of Child and Adolescent Psychiatry :

https://www.aacap.org/AACAP/Families_and_Youth/Facts_for_Families/FFF-Guide/When-A-Pet-Dies-

[078.aspx?fbclid=IwAR3osUHSb0Rgf1vHX3zdNcyn1JLqtWUwPj6mNdQ4g4myvg6tpQ-1qZq-8SU](https://www.aacap.org/AACAP/Families_and_Youth/Facts_for_Families/FFF-Guide/When-A-Pet-Dies-078.aspx?fbclid=IwAR3osUHSb0Rgf1vHX3zdNcyn1JLqtWUwPj6mNdQ4g4myvg6tpQ-1qZq-8SU)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	จิรัฐพร นาคสุทธิ
วันเดือนปีเกิด	11 กรกฎาคม 2545
ที่อยู่	290/280 ซอยลาดพร้าว84 ถนนประดิษฐ์มนูธรรม เขตวังทองหลาง แขวงวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310
การติดต่อ	jirattnaksoot@gmail.com 087-354-5223
ประวัติการศึกษา	2567 สถาบันเทคโนโลยีพระเจ้าเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 2563 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2558 โรงเรียนอุดมศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้